

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/



Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i margen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibiliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

• Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål

Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.

• Ikke bruk automatiske søk

Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.

• Behold henvisning

Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.

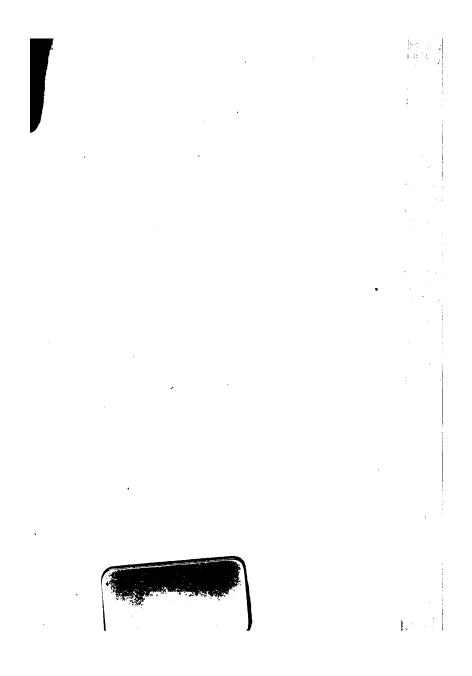
• Hold deg innenfor loven

Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på http://books.google.com/





• . MIX PETERSON

•

.

.

,

•



Copyright, 1904, by P. M. Peterson. All rights reserved.

THE NEW YORK PUBLIC LIDRARY.

. . . .

. ·

.

:

•

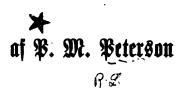
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS.

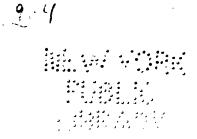


P. M. PETERSON.

En Emigrant

HANS KAMP OG SEIER







,

I.

BLANDT LANDSMÆND.

Det var bidende frost. Solen var just ved at synke ned i vest som en gloende kugle. Den kastede sine sidste straaler paa det runde vindue i kirketaarnet, saa det ogsaa tog sig ud som en liden sol. Luften var klar, og paa grund af den stærke frost kom træerne, der var belagt med rim, medens solen endnu var paa himmelen, til at se ud, som om de var belagte med blankpudsede staalskinner, belyste som de var af aftensolens straaler. Nu og da foer en kane forbi med klingende bjælder, skurrende mod den sammenkjørte, frosne snesøle.

Klokken var just seks, og fra en fabrik i udkanten af en liden by i New England lød fløiten, der forkyndte, at dagen var tilende, skrigende i den skarpe luft. Arbeiderne myldrede ud paa gaden og ilede mod deres hjem. Sneen knirkede under deres fødder og blandede sig med deres rappe samtale.

B— var ikke en af disse store fabrikbyer, der bestaar overveiende af fabriker og arbeidsboliger. Tvertimod, det var en ganske liden by, der kun havde én fabrik, som heller ikke var synderlig stor, skjønt den havde et svært langt navn, der naaede fra bunden til toppen af den høie skorsten.

Det var derfor ikke udelukkende den klasse af folk, som kaldes "arbeidsklassen", der var beskjæftiget her, men nogle af byens "respektable" mænds sønner forsmaaede ikke at tjene en lommeskilling naar leilighed gaves. Desforuden traf det sig saa, at denne fabrik havde det travelt om vinteren, og da det er den tid paa aaret, da farmeren har mindst at gjøre, saa var der adskillige omboende smaafarmere, som benyttede anledningen til at tjene en daler istedetfor at sidde i kakkelovnskrogen eller tilbringe sin tid med at bytte skrøner paa postkontoret. Disse havde længere at gaa end de, som boede i byen, hvorfor en del af dem kjørte til og fra arbeide. Blandt disse sidste var ogsaa to danske mænd. Da de kom ud af fabriken gik de ikke op i byen, men i den modsatte retning, ned mod skoven, over en bro til et skur, hvor de havde en hest, som de spændte for en almindelig farmerslæde.

Den yngste stod straks paa slæden, og da den ældre havde tændt sin pibe, der allerede var bleven fyldt paa veien, satte han sig ogsaa op, og afsted gik det ind gjennem skoven.

Den ældste eiede hesten og var en af de før omtalte farmere. Han var en mand paa henimod fyrretyve aar, høi og kraftig bygget. Han havde lyst haar og et par jerngraa øine. Der var noget rask og tillige solidt i hans væsen; men forresten havde hans ansigt et haardt præg. Hans navn var Nils Hansen.

Den anden mand var en knøs paa nitten aar, som fik kosten hos Nils. Hans klædedragt og røde kinder vidnede om, at det ikke var mange maaneder siden han var kommet over Atlanterhavet. Han hed Knud Vibe.

"Den bliver kold inat, Knud," sagde Nils, idet han svøbte dækkenet bedre om sine fødder og trak kraven lidt høiere op ved den side, hvor vinden kom fra.

"Ja, det gjør vel sagtens det," svarede Knud mut. "Her er jo altid enten en stegende hede eller ogsaa en gnistrende kulde i dette land. Hjemme var det da veir, saa man kunde leve hele aaret rundt."

"Aa du maa ikke tage saa strengt paa vei," gjenmælede Nils med et sarkastisk smil. "Tag alt i betragtning, saa maa du da tilsaa, at dette er et anderledes land at leve i end Danmark. Hjemme var man da dømt til at slide dag ud og dag ind uden udsigt til nogensinde at komme længere. Her faar man da i allefald en anledning til at forsøge at blive selvstændig."

"Hvad kan det hjælpe, naar man skal leve i et klima, der ødelægger ens helbred," brummede Knud gnavent og begyndte at banke hænderne mod hverandre for at holde dem varme. For resten saa han ikke ud, som hans helbred var meget nedbrudt med hans røde kinder og brede skuldre.

Nils dampede paa sin pibe nogle minutter og spurgte saa temmelig usympathetisk: "Men hvad vilde du da her over for, naar du synes, at alt her er saa rivegalt sammenlignet med hvad det var hjemme?"

"Ja, havde jeg vidst, hvordan det var her ovre, saa skulde jeg saamæn nok have blevet hjemme, men hvem kunde vel vide det?" svarede Knud hidsigt.

"Men hvordan mente du da i grunden, at det var her?" spurgte Nils, medens han mekanisk bankede asken ud af sin pibe og stak den i lommen.

"Hvordan? — Vel, jeg mente i hvert fald ikke, at det skulde være saadan, som det er. Jeg ventede, at det skulde være saa nogetledes som det er hjemme," svarede Knud med særligt eftertryk paa "saa nogetledes."

"Men reiste du ikke just hjemmefra?" spurgte Nils med en ubarmhjertig latter, "fordi du ønskede en forandring, og nu da forandringen er kommen, saa vilde du have, at alt skulde blive ved det gamle. Nej, jeg skal sige dig, hvad der er i veien med dig, min far. Du husker, hvad lidt godt du har nydt i det gamle land og glemmer alt det onde, og her lukker

du øinene for alt, som er fordelagtigt og bruger forstørrelsesglas for enhver liden ting, som ikke falder i din smag, for at gjøre den saa stor og styg som mulig."

Maaske Knud følte, at der var en hel del sandhed i disse ord, iallefald svarede han ikke paa dem, men fortsatte sin egen tankegang, som om han intet havde hørt.

"Og det at du forstaar, at man har bedre anledning til at blive selvstændig og komme frem her end hjemme," fortsatte han, "det ser jeg intet til. Jeg er daarligere stillet nu end jeg var da jeg var hjemme. Hvor kan det hjælpe, man arbeider og tjener nok saa god en dagløn, naar det gaar altsammen saa stærkt som man faar det. Man kunde for den sags skyld lige saa godt være paa en farm gjennem vinteren for sin kost, som gaa her og slide paa den tømmerplads."

"Det er din egen skyld. Kan du ikke spille kort uden at tabe, saa faar du lade være, saadan vilde jeg bære mig ad," svarede Nils med en ed.

Knud svarede intet paa dette, men dreiede

10

ansigtet bort og saa ud over den snedækkede mark, som nu kom tilsyne. Intet mere blev sagt, og snart dreiede Nils ind paa markveien, som ledte op til farmen.

Saa snart slæden holdt for huset, fløi døren op og tre drenge mellem otte og fjorten aar kom ud, fulgte af en stor hund.

"God aften, drenge!" raabte Nils. "Naa, hvordan gaar det? Er alt i orden? Sæt nu den sorte ind og giv ham hans hø, og saa, naar vi faar spist, kan I vande ham og give ham hans havre. Se at han faar tør halm at ligge i. Det bliver koldt inat."

Efter at have givet disse befalinger stampede han ind i stuen efter Knud, som allerede sad inde foran ovnen og trak sine støvler af. Fødderne var blevet kolde.

"Naa, Marie," sagde Nils til sin hustru, medens han satte sit madspand paa en stol bag døren og begyndte at faa isen pillet ud af sit skjæg, "staar alt vel til?"

Hustruen, som var en trivelig kvinde af middelshøide med gult haar og et sagtmodigt udtryk i de blaa øine, svarede bejaende paa hendes mands spørgsmaal.

"Ja lad os saa faa mad," sagde Nils. "Knud er i daarligt humør. Han er kjed af sit gode arbeide og ønsker, at han havde blevet hjemme i det gamle land, hvor han havde udsigt til at faa embede som stadig husmand paa en herregaard, saa jeg haaber, at du har en aftensmad, som ikke staar tilbage for mælkegrøden hjemme hos de danske bønder."

Marie saa med et halvt medlidende smil paa Knud, og, da drengen i det samme kom ind, satte man sig tilbords.

Mændene havde en god appetit, og ingen ting blev sagt for en tid. Men da den værste sult var stillet, henkastede Nils 1 en ligegyldig tone: "Hans og Jakob kommer vel sagtens i aften." Ingen svarede paa det, men en fin rødme krøb op i kinderne paa Knut.

Da man var færdig med at spise, tændte Nils en lygte og gik ud en vending for at se til kreaturerne. Han følte sig aldrig rigtig sikker, før han fik se med egne øine, at alt var i den rette orden.

12

Knud gik fra bordet og satte sig ved ovnen. Efterhaanden som legemet blev gjennemvarmet, begyndte humøret ogsaa at tø op, og han begyndte at underholde sig med den mindste dreng, som havde faaet sin faders lodne hue paa. Knut morede sig med at slaa den af ham saa ofte som han tog den paa til stor moro for drengen.

Marie tog af bordet medens de to største drenge vaskede talerkener, og da Nils lidt efter traadte ind igjen, var alt paa sin plads. Marie satte sig til at strikke strømper, medens drengene fik fat i hver sin bog. Nils fyldte sin pibe og havde just faaet den tændt, da det bankede paa døren og to mænd traadte ind, begge to med huerne nede over ørene. Den ene, som adlød navnet Hans, var under middelshøide, med kortklippet lyst overskjæg og røde kinder. Den anden var høiere og mørkere; hans navn var Jakob. De tjente begge hos en farmer der i nærheden.

"God aften, godt folk," sagde Nils; "men hvad i alverden vil I her?"

"Hvad vi vil her?" gjenmælede Hans, som

syntes at være vant til den slags tiltale. "Vi vil besøge dig, naturligvis; eller hvad mente du, at vi kom for? Du er nu ellers en fin fyr til at tage imod fremmede."

"Ja, man skulde synes, at I vilde anse det som en æresbevisning, at vi vilde gjøre os den uleilighed at komme her over i saadan en hundekulde," lagde Jacob til.

"Ja, vi er ogsaa meget taknemlige," faldt nu Kund ind, "særlig da vi ved, at I kommer i et uegenyttigt ærinde."

Denne samtale førtes med et meget alvorligt ansigt, men det hørtes let, at det blot var skjæmt, og det var klart nok, at besøget behagede baade Nils og Knud, om end Knuds glæde syntes at være blandet. Gjæsterne var øiensynlig vel kjendte og bar sig ad akkurat, som om de var hjemme.

Efter at de havde sat sig paa en sofa bag bordet og faaet sine piber tændte spurgte Nils: "Har du salmebogen med, Hans?"

"Det kan du jo nok vide," bemærkede Knud. "Han er jo Klokker."

"Ja, den gaar jeg aldrig foruden," svarede

Hans, idet han drog et spil kort op af lommen.

"Og her er en liden opstrammer ved siden af," tilføiede Jakob og satte en flaske brændevin paa bordet. "Jeg var forsigtig og sendte efter den idag for om muligt at drive kulden ud af kroppen paa jer stakler, som har været ude hele dagen."

I mangel af snapseglas fandt Nils et ølglas, og enhver maalte ud en dram efter eget forgodtbefindende, efterhaanden som hans omgang kom. Knud tog ogsaa en. Det varmede en skjælm indvendig, sagde han, efter en dag som denne.

Marie flyttede stiltiende ned til den ene ende af bordet, og de tre mænd satte sig straks ned, medens Hans begyndte at blande kortene. Knud stod endnu og syntes at være tvivlraadig om hvorvidt han skulde sætte sig ved bordet eller ei, indtil Jakob udbrød: "Ja, du skal vel have en haand i med, Knud." Knud stod et øieblik endnu, men satte sig saa ned, idet han skjødesløst udbrød: "Ja, I kan vel ikke ret godt spille mig foruden, for saa kom I tre jo til at sidde og tage pengene fra hver, andre, og det vilde I vel nødig; men lad mig først faa betalt, hvad jeg skylder fra sidste gang."

"Lad du det være," sagde begge de fremmede paa en gang, "til vi ser, hvad det bliver til i aften."

"Nei," sagde Knud høirøstet. "Jeg har betalt Nils, og hvad I har tjent, skal I have, om saa jeg skal sælge min skjorte for at skaffe pengene." Med disse ord kastede han tre sølvdalere hen ad bordet, saa de klingrede.

Hans og Jakob tog meget godmodigt mod den behandling og delte pengene mellem sig, saa hver antagelig fik, hvad han havde tilgode, og derpaa begyndte man at spille, ikke for store penge, men dog stort nok for en arbeidsmand. Ingen drak brændevin nok til at gjøre ham beruset, og da de fremmede gik tog de flasken med sig næsten halv fuld, men lykken var Knud imod fra begyndelsen, og det blev den ved at være, saa da klokken var ni og Marie samlede sit strikketøi sammen for at gaa i seng, havde Knud tabt, hvad han havde tilbage af sin ugeløn og skyldte det meste af en dollar ved siden af. Det lod imidlertid ikke til, at han tog sig det nær, men spillede mere og mere hensynsløst, medens han paa samme tid brugte munden flittigt og rev vittigheder af sig i mængde. En opmærksom iagttager vilde dog let have set, at denne overdrevne lystighed var paataget, og at der uden tvivl rørte sig mindre lystige følelser paa bunden af hans hjerte.

Da klokken var halv tolv og man reiste sig fra bordet, havde Knud tabt tre dollars og femogtredive cents af sin næste uges løn.

Nils fulgte de fremmede til døren, og idet han bød "God nat" spurgte han om nogen af dem skulde til kirke imorgen.

"Ja, du ved jo, at jeg maa være der," sagde Hans. "Men da det træffer saa, at den gamle skal bort, saa faar Jakob nok blive hjemme."

Nils indbød da Hans til at komme og kjøre med dem, "for Marie vil ogsaa absolut til kirke," sagde han, "og saa kan du jo komme over imorgen aften," tilføiede han henvendt til Jakob."

Jakob lovede det, og dermed lukkede Nils døren og gik ind.

١

ET TILBAGEBLIK.

II.

Knud var allerede gaaet op paa sit værelse, men det overstadige lune havde han ikke faaet med sig. Han saa alt andet end glad ud, medens han tog sine klæder af og krøb i seng. Skjønt det var sent, og han havde arbeidet haardt, kunde han alligevel ikke sove. Blodet bankede i hans tindinger og susede for hans øren. Hans sind var oprørt. Nu havde han arbeidet haardt og stadigt hele vinteren, men hver eneste cent han tjente havde han tabt ved at spille kort. Først tænkte han blot paa at vinde tilbage, hvad han havde tabt, men jo længere han prøvede desto mere tabte han, og da han endelig begyndte at forstaa, at hans eneste redning var at holde op med at spille og lade være tabt, hvad som var tabt, saa havde han faaet en saadan lidenskab for at spille, at han ikke kunde rive sig løs fra det. Han havde

vel besluttet at holde op, men naar Lørdag aften kom, maatte han prøve en gang til. Sidste Lørdag aften havde han tabt fire dollars af de penge, som han skulde arbeide for næste uge. Han havde da besluttet at betale, hvad han skyldte og dermed slutte. Tanken om at skulle betale spillegjæld med de penge, som han arbeidede surt for, var langtfra behagelig, og betale hvad han skyldte vilde han. Men i aften, da kortene kom frem, saa kom den gamle fristelse ogsaa i hele sin styrke. "Nu har du prøvet saa mange gange, hvorfor da ikke denne ene Maaske dog lykken kunde vende gang til. sig, saa du kunde tjene de tre dollars, som du skylder. Resultatet kjender vi.

Bevidstheden om, at han temmelig nær var bleven en slave af spillelysten, gjorde Knud mismodig. Han begyndte at tænke tilbage paa de gode forsætter, som han var kommen herover med. Den blotte tanke om at reise til Amerika havde altid været ham imod. Han elskede Danmark altfor høit til at reise bort fra det, syntes han. Men en dag kom der brev fra en mand, som havde reist aaret før, at nu var det bedst han kom. Penge til reisen skulde han sende ham osv. Han havde læst brevet og stak det i lommen uden at tænke mere paa Amerika; men en dag, da han følte til at gjøre noget desperat, kom tanken pludselig til ham: "Ja, hvorfor ikke reise til Amerika alligevel?" Reise bort for at blive borte kunde der naturligvis ikke være tale om, men hvorfor ikke reise over og tjene en liden formue og saa komme hjem og vise sig for de gamle kamerater med silkehat og lodden overfrakke paa. Han kunde regne ud, fra hvad han havde hørt, at man med lethed kunde tjene 1000 kroner om aaret, naar man sparede alt, hvad man tjente, Hvad skulde han bruge og det vilde han. penge til derovre? Saa kunde han altsaa have 4000 kroner paa fire aar og saa komme hjem igjen som stor mand. Ja det vilde han gjøre. Han vilde reise fra sin plads to maaneder før tiden, da hans aar var omme, for at være i Amerika til 1ste April. Det, sagde brevet, var nødvendigt.

Fra tanke og til handling var ikke langt, og da tiden kom, var Knud reisefærdig; men nu kom det værste. Sidste aar, da han var flyttet fra nabosognet og dertil, hvor han nu var, havde han hemmelig fældt et par taarer straks efter han havde sagt farvel til malkepigen, og hvordan vilde det saa gaa, naar man nu skulde saa meget længere bort? Det heltemodige og romantiske i bedriften spillede dog saa fremtrædende en rolle, at det tog det værste stød af. Og saa var det jo dog kun for fire aar!

Værst var det da morgenen kom at Knud skulde reise, da han maatte sige farvel til hans forældre og søskende. Han havde været hjemme hos dem en uge. Hans fader og ældste søster skulde reise med ham til Kjøbenhavn, men hans moder og smaa søskende maatte han tage afsked med før han gik. Hans moder stod op tidligt den morgen. Hun kunde lige saa godt have været oppe hele natten for al den søvn hun havde faaet. Hun aabnede hans kuffert for at se efter om alt var i orden. Det havde hun gjort mange gange før, men hun maatte se det en gang til. Snart var de alle paa benene. Moderen skjænkede kaffe til dem, men hun sagde intet. Knud vidste godt hvorfor. Havde

22

hun aabnet sine læber, saa vilde øinene ogsaa have aabnet deres kilder, og det maatte ikke ske før han var ude af huset.

Da Knud havde drukket sin kaffe, reiste han sig og begyndte at trække sin store frakke paa. Nu blev hans smaa søskende vaagnede, for at de kunde sige farvel til deres store broder. De rakte ham deres smaa hænder med et smil, men de følte sig allerede lidt fremmede for ham paa grund af den store frakke.

Knud vendte sig bort fra de smaa efter at have kastet et sidste blik paa dem og traadte ind i den forreste stue igjen. Hans fader havde allerede taget den ene vadsæk i haanden og gik ud af døren. Nu tog han selv den anden.

Det sidste øieblik var kommen. Knud rakte haanden ud mod sin moder, medens læben dirrede, trods al hans anstrengelse. Men da brast alle baand. Hun kastede sig til hans bryst og bedækkede hans ansigt med kys, medens hun hulkede som om hendes barm vilde sprænges.

"Farvel, mit kjære barn," hulkede hun. "Lov mig, at du aldrig vil glemme din Gud."

Med disse ord skjød hun ham ud af døren

og lukkede den efter ham. Hans fader og søster begyndte at gaa, men Knud gik rask forbi med sænket hoved. Ingen sagde noget, men da de var kommen et stykke frem, holdt Knud tilbage, saa de kom til at følges ad igjen.

"Det er raakoldt," sagde Knud, da de naaede ham.

"Ja, vinden er svært skarp," sagde faderen og tørrede noget af øiet med bagen af sin haand. "Det skulde ikke undre mig, om vi fik sne."

Da de stod paa gangbroen, gav Knud sin søster haanden. Hun havde grædt det meste af dagen, og han angrede i sit hjerte, at han ofte havde været slem imod hende, medens hun altid havde taget ham i forsvar, naar han havde fortjent prygl.

"Farvel, Knud, og lev vel til vi sees igjen," sagde hun stille, medens taarerne randt, og det var alt hun fik sagt. Knud fik slet intet sagt.

Faderen tog hans haand, saa ham fast i øinene, idet han sagde:

"Farvel, min dreng. Paa gjensyn og reis med Gud.

24

Knud turde ikke forsøge at sige noget, men vendte sig om, gik hen ad dækket og ned i kahvtten. Han vendte sig om et par gange og saa tilbage og hver gang stod de og viftede med sine lommetørklæder. Sidste gang han vente sig var han halvveis nede paa trappen, saa hans ansigt var lige med dækket. Saa saa han dem ikke mere. Han gik ned og lagde sig i sin køie, og trods det, at han var atten aar og burde have været en mand, saa løb taarerne frit uden at spørge om tilladelse. Saadan havde han dog aldrig vidst, at han elskede sine forældre før, og han begyndte allerede at undre sig over, hvad han vilde reise hjemmefra for. Nu var loddet kastet; men én ting lovede han Gud og sig selv, at hans eneste maal skulde være at tjene sig 4000 kroner saa snart som mulig og saa reise hjem igjen.

Og saa laa han her saa fattig som da han kom og skyldte det meste af sin næste uges løn for kortspil! Det bragte ham næsten i raseri; men naar han tænkte paa, at han kun var atten aar, saa fattede han mod igjen. Nu vilde han stanse med at spille kort. Med disse tanker faldt han i søvn.

Men hvordan var Knud kommen ind paa denne skraaplan?

Aa, det gik ganske naturligt til. Hans forsæt, at holde sig borte fra samkvem med andre mennesker, var naturligvis af en saadan natur, at dot blev af kort varighed. Den mest tilbageholdne er som oftest glad ved at komme sammen med landsmænd, naar han kommer paa et sted, hvor der kun er faa af dem og langt imellem, og Knud var langtfra tilbageholdende; tvertimod, han var af en meget selskabelig natur. Han havde først faaet plads paa en farm hos Amerikanere, men det blev snart for kjedeligt. Han sparede sine penge, det er sandt, men naar han saa andre, og blandt dem et par af de, som han var kommen over sammen med, komme kjørende om Søndagen i leiede kjøretøier og kunde blive borte til Mandag morgen, om de vilde, medens han i regelen maatte hjem og malke Søndag aften, saa forekom dette ham at være en langt mere tiltalende stilling. Følgen var, at han en vakker dag forlangte sine

penge, fik dem og reiste ind til C— til den familie, som han var først kommen til, den eneste familie blandt Skandinaverne, han endnu var bleven kjendt med. Han havde ingen bestemte planer med hensny til den nærmeste fremtid. Han ønskede blot komme ind paa en fabrik, naar en anledning gaves. Noget stort hastværk havde han ikke. Han syntes, at det var behageligt at være fri for at arbeide nogle dage, og brugte anledningen til at blive lidt bedre kjendt med folk.

I dette ærinde kom han ogsaa over til Nils Hansen den følgende Søndag, og der traf han et helt selskab. Rasmus Madsen, en af hans kammerater paa reisen over, var der med en kjæreste, som han allerede havde faaet siden han kom. Han havde fine skindhandsker paa og saa i det hele saa velstaaende og Amerikansk ud, at Knud følte sig helt skamfuld. Han havde de tykke klæder paa, som han havde med hjemmefra, og hans hænder var brune af solen. Rasmus var overmaade snaksom og fortalte Knud vidt og bredt om hvordan han tog sig frem i det nye land. Han arbeidede paa en "mølle", fik en dollar og en halv om dagen med udsigt til at faa mere, hvis arbeidet ikke blev stanset. Han var nemlig sammen med andre paa strike lige for tiden. "Vi arbeider kun for hvad vi selv vil," sagde han med en mine, som kun den bærer, der føler at han er situationens herre.

Her blev Rasmus's veltalenhed afbrudt af Nils, som opfordrede ham til at kalde de andre sammen at de kunde faa et slag kort. Rasmus opfordrede Knud til at være med, men han afslog tilbudet, ikke fordi han troede, at der var noget forkjert i det; han havde ofte taget et slag kort hjemme, men han turde dog ikke spille om penge med disse mænd, som han ikke kjendte, saa han satte sig og saa paa. Ingen hverken vandt eller tabte af nogen betydning, og Knud syntes, at det var en uskyldig maade at more sig paa. Det eneste, han havde imod, det var at nogle af dem bandede saa stygt, men han tænkte som saa: "Der maa jo alle slags folk til at gjøre en verden."

Da det begyndte at lakke mod aften, holdt mændene op at spille, og Rasmus gik ud at · . . ·

spænde for, da pigen, som han havde med, vilde hjem før det blev mørkt. Knud gik med ud, og da Nils straks efter ogsaa kom, bad Rasmus ham om at laane et par dollars. "Jeg vil helst betale for kjøretøiet med det samme," føiede han til.

Rasmus fik pengene og efter at han var kjørt spurgte Knud Nils hvorfor Rasmus ikke selv tog penge med, saa han kunde betale for hest og vogn.

"Det er ikke let at tage, hvor der intet er at tage af," sagde Nils leende. "Men hvad tager du dig ellers for nu for tiden?" spurgte han. "Det er mig en fornøielse, at du kom over at besøge mig."

Knud fortalte ham da, at han bestilte ingen ting, men at det var hans hensigt at forsøge at komme ind paa en fabrik om muligt.

"Hvorfor da ikke blive her inat og kjøre med mig over, hvor jeg arbeider, saa skal jeg forsøge at skaffe dig arbeide der," sagde Nils.

Dette fandt Knud var et godt tilbud. Han blev, fik arbeide paa fabriken og fik lov at faa kosten hos Nils. Han priste sin gode lykke,

En Emigrant

• • • .

for her skulde han have 1¼ dollar om dagen, og saa var han iblandt landsmænd tilligemed. Han sagde ikke længe nei til at spille kort, men var den første til at gjøre et forslag i den retning, indtil han saa, at han maatte holde op med det, men da var han kommen saadan ind i det, at han fandt det vanskeligt at komme ud igjen. Det havde han gjort en ny erfaring paa den aften, da vi træffer ham første gang.



Ш.

EN SØNDAG.

Næste morgen, da Knud kom ned, stod solen høit paa himmelen. Nils havde allerede været ude at strigle hesten og gjort alt istand for turen til kirke. Nu stod han og barberede sig.

Marie forsøgte at faa de to største drenge til at underkaste sig en grundig hovedrengjøring, medens hun selv arbeidede flittigt med den mindste. De maatte da i det mindste være rene den dag, de skulde til kirke, sagde hun.

"God morgen, Knud," sagde Nils. "Naa, hvordan synes du at du føler idag?"

"Aa jo, saa nogenlunde. Jeg tror, jeg kan taale at spise rugbrød?" svarede Knud flegmatisk. "Det er svært saa tidlig du er kommen op, eftersom du ikke kom i seng før midnat," føiede han til.

"Man maa jo op, naar man skal afsted til kirke; der er jo ingen ro at faa for madamen," svarede Nils, som synes at være i perlehumør.

"Ja, hvad mon du vil til kirke efter?" spurgte Knud lidt sarkastisk.

"Vel, Maria skal jo i kirke, og man kan jo ikke saadan sætte sig paa bagbenene altid. Man maa jo føie dem en gang imellem for at have husfred," sagde Nils. "Men du synes at være i daarligt humør, naar vi kommer ihu, at det er Søndag morgen."

Knud havde imidlertid slaaet lidt vand op i et vandfad og begyndte at vaske sig, saa han svarede ikke paa det. Nilt fortsatte derfor: "Du var lidt uheldig i aftes, var du ikke?"

"Aa nei," sagde Knud, medens han tørrede sine hænder og begyndte at rede sit haar foran et speil, som hang paa væggen over vasken, "jeg synes jeg var i det samme held, som jeg altid er."

Nils lo ad Knuds filosofiske maade at tage sagen paa og syntes ogsaa at han sagtens kunde være tilfreds, naar det ikke havde gaaet ham værre end det altid gik, og lykken kunde jo vende sig endnu.

"Nei, den kommer aldrig til at dreie sig

for mig," sagde Knud og vendte sig fra speilet, medens han gjorde et mislykket forsøg paa at dreie spidserne i veiret paa sit næsten usynlige overskjæg.

"Aa, det er ikke værdt at tabe humøret over saa lidet," sagde Nils opmuntrende. Der er saamæn mange, som har tabt mere end du har, og faar du først lykken med dig, saa er de halvthundrede dollars, som du har tabt, snart tjent igjen."

"Jeg har hverken tabt næse eller mund," svarede Knud gnaven, "men jeg har spillet for sidste gang, og det er enden paa den historie." Dermed satte han sig ned og begyndte at spise sin frokost.

"Nei, er det virkelig din mening at slutte aldeles med at spille kort?" udbrød Nils med en mine, som skulde udtrykke forbauselse, men som tydelig nok viste, at han ikke satte synderlig lid til, at Knud vilde holde ord.

Dette forstod Knud ogsaa godt, og det irriterede ham, men han svarede ingenting.

Da man havde spist og reiste sig fra bordet, sagde Nils: "Det er bedst du kjører med til kirke, Knud, og lad os se at faa sat lidt skikkeligt humør i dig igjen.''

Knud var ved at give et afslaaende svar, men saa huskede han, at hans moder havde altid forventet at han vilde gaa i kirke, og skjønt han nok syntes, at der ikke var stor sammenhæng mellem at spille kort hele natten omtrent, og saa gaa til kirke, saa tænkte han dog som saa: naar jeg nu har besluttet at holde op med det, saa kunde det jo være, at han kunde faa lidt opmuntring i samme retning ved at komme til kirken, saa han svarede, rigtignok lidt mut: "Ja, har I plads til mig, saa kan jeg jo gjerne kjøre med."

Plads skulde der nok blive en udvei for, mente Nils. "Se du blot at faa dine bedste klæder paa," sagde han, "saa skal jeg snart være færdig. Det er snart tid vi kjører, om vi skal komme tidsnok."

Da de alle lykkelig og vel var bleven anbragt i slæden, Nils, hans hustru og den mindste dreng, paa første sæde, og Hans, som imidlertid var kommen, Knud og de store drenge paa det bagerste, gik det afsted over den frogne sne. De blev lidt sammenklemt, men Nils paastod, at ''desbedre kunde de holde varmen.''

Nils og Hans kom ind i en dybsindig samtale om heste i almindelighed og Nils's i særdeleshed. Drengene førte en høirøstet samtale om mange forskjellige emner, og da den lille, som sad foran, skulde være med at baade spørge og svare, hvilket gjorde det nødvendigt for ham at vende om omtrent hver to minutter til ubehagelighed for hans sidekammerater, fandt Marie det fornødent at tage en haand i med nok saa ofte. Knud fik saaledes anledning til at anstille sine egne betragtninger.

Jorden var tildels hvid endnu, dog viste der sig mange mørke pletter ud over markerne. Særlig var det tilfældet ved enhver af de store stene, der stak frem trindt omkring. Paa afstand saa de ud som om de var iførte skjørter med langt slæb til den side, hvor solen kom fra.

Idag var vinden mindre skarp end dagen før. Foraaret var ved at bryde frem, grenene var paa mange steder allerede skaaret af træerne i de store æblehaver, som de kjørte igjennem, og som man møder over alt i Ny England, og laa endnu rundt om stammen af træerne, der derved kom til at se ud, som om de var paa baalet for at brændes. Da de kom lidt længere frem, kom Merrimac-floden tilsyne ned til høire. Den oversvømmede den omliggende eng om vinteren og var endnu for størstedelen belagt med snedækket is, men der viste sig dog allerede en blaasort stribe, der vidnede om at is og sne havde begyndt at vige pladsen. Denne stribe løb ikke i lige linier, men gjorde mange svingninger i overensstemmelse med den underløbende strøm, og kom derved paa afstand til at ligne en uhyre slange, som lydløst gled hen over snedækket.

Snart havde man naaet byen, en typisk Ny England by, med mægtige elmetræer paa begge sider af gaderne eller rettere sagt veiene. Mellem trætoppene, der selvfølgelig nu var bladløs, tittede de takkede gavle frem, og tre kirkespir stak ovenfor toppen, af hvilke det ene var forgyldt. Til denne kirke dreiede Nils op. Ikke saadan at forstaa, at den var danskernes kirke, nei, desværre, de havde slet ingen; prest havde de heller ingen af **par** deres egen, men en dansk

prest fra en by en snes mil derfra havde de ordnet det saadan med, at han kom og holdt gudstjeneste for dem hver tredie Søndag. Saa manglede de blot kirke, og den vanskelighed var de ogsaa kommen over derved, at en af de amerikanske menigheder havde overladt dem søndagsskoleværelset i deres kirke for den Søndag, som de skulde have Gudstjeneste. Menigheden var da let organiseret. Det bestod blot i at kalde den danske befolkning sammen og høre om de vilde være med at gaa til kirke. De fleste svarede naturligvis ja til det, men resultatet havde neppe svaret til forventningerne, at dømme efter den forsamling, som var tilstede idag, mellem tyve og tredive, de fleste af dem kvinder og børn.

Knud, Nils og hele familien satte sig straks indenfor døren. Hans derimod gik frem og satte sig paa første bænk. Nu reiste presten sig og udgav et salmenummer. Han var en høi, smuk mand med sort fuldskjæg og kjole og krave paa. Han sang selv for. Derefter læste Hans indgangsbønnen; han fungerede nemlig som degn. Her var selvfølgelig intet alter, men messet blev der nu alligevel. Efter at en anden salme var sungen læste presten sin text og begyndte at prædike over den første del af Johannes evangelium 13te kap., hvor Jesus toede disciplenes fødder. Omkvædet i talen var, at ligesom det var fornødent for Jesus at to disciplenes fødder, saaledes var det ogsaa med os. Vi gik ud i synden igjen og igjen og maatte komme tilbage og blive toede rene. Dette blev man da særlig ved at komme til kirke, skjønt vi jo alle i en forstand var rene paa grund af vor daab. Efter prædikenen og efter at Hans havde læst igjen og en salme var sunget, stod præsten op og udlagde for forsamlingen, hvad hans udgifter var, og sluttede med den bemærkning, at om ikke de kunde betale ham lidt mere, end han hidindtil havde faaet, saa var han nødsaget til at slutte sit arbeide iblandt dem, og han skulde ønske, at de vilde tale sammen om det, før de skiltes ad. Dermed satte han sig ned.

Da de ikke ret godt kunde **æ**le sammen, naar presten hørte paa, og han blev siddende, saa begyndte forsamlingen at liste sig ud den

ene efter den anden. Mændene gik udenfor, medens kvinderne med børnene blev i en lang gang indenfor. De havde naturligvis intet at sige i denne sag.

Det viste sig imidlertid, at der var lige saa mange meninger, som der var hoveder omtrent. Nogle vilde have, at man skulde forsøge at give præsten lidt mere løn for om mulig at beholde ham, andre syntes derimod at være glade, fordi de havde faaet en anledning at blive fri for den uleilighed at gaa i kirke.

Hans følte, antagelig i kraft af sit embede, at det var hans pligt at føre ordet i denne sag. Han havde hidindtil givet femogtyve cents om maaneden, men var villig til at give ti til, om det kunde hjælpe noget. Hertil sluttede sig straks en anden, med den bemærkning, at han var villig til at give en dollar og lidt til om nødvendigt. "Jeg har arbeidet for en præst her," sagde han med varme, "og jeg haaber, at nu vi endelig har faaet en prest, saa skal vi forsøge at beholde ham, og forresten saa kan jeg aldrig blive kjed af at høre paa den mand."

Nils paastod, at han havde gjort det bedste

han kunde, og hvis ikke presten kunde leve for det han fik, saa fortænkte han ham ikke i at han gik. De havde levet foruden prest før, og det mente han de kunde igjen.

Dette argument mente Hans dog ikke var rigtig holdbart. Det var vel muligt at leve foruden prest, mente han; men det var da godt nok at have en prest. "For det er da, som presten sagde idag, at vi gaar ud og søler os i synden hver dag og kan nok behøve at komme og blive toede nu og da."

"Og saa kommer dertil, at vi maa se lidt længere end til os selv," indskjød et fjerde medlem; "der er mange af de, som kommer over fra det gamle land, der trænger at have en kirke at holde sig til."

Nils var nu ogsaa liberal nok til at se, at der var en hel del, som kunde have godt af at gaa til kirke en gang imellem, men for ham selv var det aldeles unødvendigt, og han holdt endnu fast ved, hvad han havde sagt, for de, som ikke kan leve uden prest, de er sjelden meget værd alligevel."

"Det holder jeg med Nils i," sagde en

femte, og jeg synes, at vi kan opholde en prest for andre, naar vi selv kunde leve foruden."

Imidlertid var Nils gaaet hen at løse sin hest. Andre begyndte ogsaa at gaa, og enden paa sagen blev, at det rettroende medlem beholdt valpladsen alene. Hvad budskab han bragte presten er ikke godt at vide, men det var sidste gang danskerne havde gudstjeneste for den gang.

Da de kom hjem og Nils og Hans ved forenede anstrengelser havde faaet hesten spændt fra, samledes man inde i stuen igjen, og, efter at Marie havde faaet drengenes frakker hængt bort, opvartede hun med kaffe og hjemmebagte kager, hvilket Hans, som fremmed, følte det som sin pligt at omtale rosende. Han gjorde derfor den bemærkning, at "Maries kaffe var det bedste han kjendte til at varme en skjælm indvendig".

Knud mente, at "om det særlig var skjælm den var anlagt til at varme, saa vilde den sikkert varme Hans." Hvortil Hans svarede godmodigt: "Jeg synes dog, du kunde være skikkelig en time efter du kommer fra kirke."

"Jeg synes ikke, jeg har hørt noget, der havde svært store betingelser for at gjøre mig skikkeligere end jeg var, før jeg gik," sagde Knud og slog med nakken med en mine, der viste, at han følte sin egen overlegenhed, idet han vovede at kritisere prestens prædiken.

"Aa, det vil jeg nu slet ikke sige," sagde Hans undskyldende paa prestens vegne. "Prædikenen forstod jeg mig ikke stort paa, men jeg har ingen ting imod presten, og forresten tror jeg det er sandt, hvad han sagde, at man har godt af at gaa i kirke, for vi maa da tilstaa, at vi er temmelig slemme til at gjøre det, som vi ikke skulde gjøre."

Hans gav et nik med hovedet, idet han sluttede denne tale, der skulde sige saa meget som: "Om jeg endelig skal lade jer vide, saa er jeg nu ingen hedning og skammer mig ikke ved at tilstaa det," skjønt rødmen paa hans kinder var nærved at modsige nikket.

Nils skoggerlo. "Nei, nu tror jeg," saa bandede han, "at Hans bliver sentimental.

Det var virkelig mere end jeg havde ventet. Jeg ved, du kan spille kort og handle heste og tage en snaps, men hidindtil er det ogsaa omtrent de eneste beviser, som jeg har set for din religion, og for mig er de for den sags skyld lige saa godt som noget andet. Hvad presten . angaar, saa har jeg saamæn intet imod manden. Enhver maa jo tjene sit brød som han bedst kan. Jeg siger kun det: at gaa i kirke er en skik, som folk havde i det gamle land, og det kan ogsaa godt være, at der kan være noget godt i det, men for min egen skyld bryder jeg mig ingenting om det. Det gjør hverken mig til eller fra, og om det gjør jer andre noget godt, saa skulde jeg synes om at vide, hvad det var, for jeg ser ingenting, der peger i den retning." Nils gik hen og spyttede i komfuret efter den lange tale. Trak derpaa et stykke tobak op af lommen og forberedte sig til at stoppe sin pibe.

"Ja, I kan snakke om kirke og prest saa meget I vil," faldt nu Marie ind i samtalen, hun sad ellers og læste i en avis; "men jeg gik altid til kirke hjemme, og det har jeg ogsaa gjort herovre, naar jeg har kunnet, og reiser vor egen prest, saa gaar jeg til en af de engelske kirker. Til kirke skal man da," føiede hun til som et sidste argument og gav sig til at læse igjen.

Knud havde ikke faaet anledning til at give mere af sin mening tilkjende, men han sad med et foragteligt smil over ansigtet, der, efterhaanden som samtalen skred frem, gik over til at blive ligefrem haanligt. Nu da Marie sluttede tog han ordet igjen:

"Al den religion, I har, kan I lige saa godt sende op gjennem skorstenen," udbrød han med et knibs med fingrene mod en væg, hvor han formodentlig antog, at omtalte del af huset fandtes. "Hvad hjælper det at gaa i kirke, naar I lever som hedninger alligevel. Den prædiken, som I hørte idag, den giver jeg ikke to cent for. Om religionen bestaar i at komme til kirke og faa en indbilder vasken, og saa ud og vælte sig i synden for at der kan blive noget at vaske igjen, saa holder jeg med Nils, at den er ingenting værd. Og forresten synes jer høieste tanke om religionen at være 'Om vi blot kan gjøre dette eller hint', hvad I nu slet ikke prøver paa, saa er vi da rigtige pragtexemplarer af kristne; men sandheden er, at I vilde være lige saa langt borte fra kristendommen da som I er nu. Det er troen det kommer an paa.''

Hvad han mente med troen gav han ingen forklaring over, og heller ingen spurgte ham.

"Trods alle forskjellige meninger om religionen," sagde Nils med piben i den ene mundvige, "saa kan vi være enige om én ting. Hvor der bliver snak om religion, der fører det altid til strid og spektakel. Det er den eneste følge, det har havt og altid vil have, og det forekommer mig, at det burde være nok til at overbevise enhver om, at det bedste man kan gjøre er, ikke at komme ind paa det emne."

"Men der er en times tid til, jeg skal ud til kreaturerne," føiede han til, idet han saa paa klokken. "Hvad skulde der være iveien for, at vi kunde tage et lidet slag kort?"

Hans kunde ikke se, at der var noget forkjert i det. "Lige saa godt spille et slag kort i almindelighed som snakke om religion, til man bliver uvenner om det,'' mente han.

De saa over til Knud, som om de ventede paa svar fra ham. Han mente imidlertid, at blot ved at svare vilde han ligesom give en slags svaghed tilkjende. Han fandt, at det var hans pligt, efter hvad han havde sagt imorges, simpelthen at lade, som om det aldrig kunde falde ham ind, at de skulde vente, at han nogensinde vilde spille kort igjen.

Da Hans og Nils saa, at intet svar kom, dristede Hans sig til at spørge: "Hvad siger du, Knud?"

"Jeg siger, at du kommer til at forsøge at tjene lidt til hjælp til føden fra nogen anden. Jeg har sagt, at jeg ikke spiller mere, og hvad jeg siger det mener jeg, og det staar fast."

At Knud gjorde sig stædig var ikke nok til at stanse Hans og Nils. De tog fat selv. Knud, som ikke havde andet at bestille, gik hen og stillede sig bag ved Nils' stol, saa han kunde have fornøielsen af at se, hvordan det gik til. "Fordi man ikke selv spiller kan man da nok se paa, at andre spiller," mente han; men 1 i

skjønt han ikke tog del var han snart den ivrigste alligevel. En ting var han sikker paa, da de to reiste sig fra kortene for at give Nils anledning til at gaa ud og vande kreaturerne før det blev mørkt, at om han havde været med i eftermiddag, saa skulde han nok klaret sig; men det fik nu være med det. Han var færdig med at spille, og han troede nu ikke, at det var rigtigt, selv om han kunde vinde.

Efter at man havde spist til aften kom Jakob, og saa snart bordet var ryddet, fik man fat i kortene igjen. Knud blev siddende paa sin stol, som om det ikke kom ham ved. Jakob vidste intet om Knuds løfte og spurgte ham, hvad han grundede paa.

Knud var just i begreb med at svare, da Hans kom ham i forkjøbet med den oplysende bemærkning, at "fordi Knud havde tabt lidt, saa fandt han det fornuftigst at holde op," og i en forstand kunde han ikke fortænke ham i det, men paa den anden side var det ogsaa dumt at holde op med at spille, naar man var lige i den værste

følge sin lyst," følede han ligegyldigt til og begyndte at dele kortene ud.

Knud syntes dog, at han maatte give Hans ret, naar han mente, at det var dumt at slutte med at spille, naar man just var i den værste lykke, og var det ikke fordi han havde lovet at slutte, saa kunde det nok være han vilde prøvet en gang til. Var det alligevel ikke sandt, hvad presten havde sagt, at vi som syndere gik ud i synden igjen og igjen? Knud begyndte at angre sine store ord. Det er en ting at sætte et ideal og sige: "saadan skal det være", men det er en anden ting at virkeliggjøre det i sit liv. Her var en mand, som havde studeret mange aar. Han havde faaet sin uddannelse hjemme og forstod baade græsk og hebraisk (det havde han sagt idag, da han klagede over den lille løn), og hans erfaring var, at man gik ud i synden og maatte tilbage at toes igien (og var det ikke ogsaa, hvad texten mente, naar den blev udlagt, som den skulde?). Burde ikke det afgjøre sagen? Denne mand havde ikke alene lærdom, men han havde ogsaa en større erfaring i livet end Knud selv havde. og var det resultatet, som han var kommen til, mon det da ikke var fornuftigt af Knud at bøie sig for en saadan mands mening, og naar han skulde være ærlig, havde det ikke ogsaa været just hans egen erfaring? Hvad hjalp det at være saa stor paa det? Knud blev helt ydmyg ved at tænke paa menneskets ødelagte tilstand, og havde det ikke været fordi han havde sagt, at han ikke vilde spille, — men et løfte er jo et løfte.

ł

"Jeg skal sige dig, hvad vi vil gjøre, Knud," sagde nu Nils og lænede sig tilbage i sin stol, "vi vil spille et slag femkort med dig, da du synes at have saa daarlig lykke i firkort, og give dig en anledning til at vinde tilbage, hvad du tabte i aftes."

Er det ikke mærkværdigt, at naar man kommer saa langt paa fristelsernes slibrige stier, at man blot mangler en udrakt haand for at komme ned i afgrunden, saa skal en saadan haand nok være rede, og enhver hjælp, er den aldrig saa latterlig og usikker, griber man begjærligt, naar den blot leder den vei, som man ønsker at gaa. Hvad det angik med at spille femkort, saa vilde det have været vanskeligt for Knud at sige, af hvad grund det var heldigere for ham at spille det ene mere end det andet, for hidindtil havde han som regel tabt ved begge dele, men tingen var, at Knud brændte af begjærlighed efter at spille. Alt, hvad der stod i veien, var hans løfte fra om morgenen. Her udraktes et halmstraa for at hjælpe ham over kløften, og han greb det med begge hænder.

. 1

1

Nu, om Knud havde kjendt disse mænd for at være almindelige blodsugere, der blot havde det formaal at udplyndre ham uden hensyn til midlerne, saa vilde hans situation have antaget en hel anden karakter. Fristelsen til at spille vilde neppe havt nogen magt over ham da; han vilde have gyst ved at sætte sig til at spille med professionelle spillere. Men just det modsatte var tilfældet. Disse mænd var ikke spillere af haandtering; de var hans arbeidskammerater, og Knud havde set flere beviser for, at i allefald nogle af dem følte sig lidt ilde tilmode over, at han altid tabte. Ikke saadan at forstaa, at de gjerne vilde tabe for, at han

skulde vinde, tvertimod, havde de tabt, saa vilde de have gjort sit yderste for at vinde igjen, men han vidste godt, at det ærgrede dem til tider at se ham blive ved at spille sine surt fortjente penge bort paa samme tid, som de dog grumme gjerne vilde vinde dem. De var ikke uden samvittighed, men den fik ikke lov til at afgjøre sagen. Egenkjærligheden sad i høisædet. Det var den herre, de havde underkastet sig, og nu traf det saa, at Knud var offeret i dette tilfælde. Dette var sig, som vi har set, fuldt bevisdt, men fristelsen var for stor, og da Nils gav ham dette velvillige tilbud, modtog han det med de ord:

"Ja, naar I vil spille femkort, saa kan jeg jo gjerne tage en haand med da."

I begyndelsen gik det godt. Knud fik gode kort, og dette gav ham mod. Han begyndte allerede at tænke, at maaske endelig lykken havde vendt sig, og saa vilde det neppe være fornuftigt at slutte, selv om han vandt tilbage, hvad han havde tabt aftenen før. Nei, da var det nok bedst at blive ved til alt, han havde tabt, var vunden tilbage. Men efterhaanden som det vedblev at gaa godt blev Knud mere og mere uforsigtig. Nu gjaldt det at smede, medens jernet var varmt, og det gjorde han, men han glemte at stanse, da jernet blev koldt. Følgen var, at da han gik op i seng klokken 11, havde han tabt over to dollars, saa nu var han just, hvor han pleiede at være ved denne tid. Han skyldte i spillegjæld alt, hvad han kunde tjene næste uge.

Dette var den sidste virkelige kraftanstrengelse, som Knud gjorde, for at komme ud af spilledjævelens lænker. Fra nu af tog han det for givet, at det nu en gang ikke kunde være anderledes. Skulde der blive nogen forandring, saa maatte han bort fra det selskab, han var kommen i. Dette saa han var hans eneste udvei.



IV.

. : . .

1

BLANDT NYE KAMMERATER.

En dag hen paa vaaren, da sneen var gaaet af og græsset begyndte at spire frem, gik Knud ind paa kontoret og fik de penge, han havde tilgode. Han vilde ud og grave i jorden, som han var vant til hjemme. Han var sidst paa vinteren bleven kjendt med en dansk mand ved navn Johannes, som arbeidede paa en planteskole, der blev kaldt "Rose Hill", et par mil fra Nils Hansens farm. Han havde lovet Knud, at om han vilde komme der over, saa skulde han skaffe ham arbeide der. Didhen styrede nu Knud sine fjed, efter at han havde spist sin aftensmad og lovet Nils Hansens, at han skulde besøge dem, naar leilighed gaves.

Da Knud kom op til huset, aabnede han døren og gik ind. Han kom ind i en lang gang og aabnede nu en dør, ind til hvad under almindelige omstændigheder var en rummelig spisestue, men nu var ryddet for at gjøre tjeneste som dansesal. To lange borde var stillet op langs den ene væg, og langs med de andre tre stod bænkene, som ellers hørte til spisebordet. Paa et af bænkene sad en liden sortsmudset fyr med en kridtpibe i munden, der havde bunden i veiret. Han spillede ihærdigt paa en harmonika under lydelige og kraftige opmuntringer fra de dansende.

Det saa ud som om en sekstur eller noget lignende var i gang. De svingede og gik kjæde, og under det altsammen traadte mændene takt, saa vinduerne klirrede.

Da dansen endelig var tilende, kom Johannes over og hilsede paa Knud. Derpaa vendte han sig om og raabte til de øvrige:

"Dette er min landsmand, Knud Vibe, saa kjæk en karl som nogensinde har svunget en tøs over plankerne."

Den introduktion blev modtaget med latter og lydelige bifaldsytringer af de tilstedeværende.

Nu traadte en stor, bredskuldret karl frem paa gulvet. Han var ret som et lys, havde en

bredskygget hat paa hovedet og bar en blaa ulden skjorte med en dobbelt række af hornknapper ned ad brystet og en bred krave, der laa helt ud paa skudrene. Et rødt silketørklæde var bunden om halsen under kraven. Et par benklæder holdt oppe med et bredt livbælte og et par brune sko udgjorde resten af hans toilette.

"Hvem tør danse en "jig" med mig?" spurgte han med et udfordrende smil.

"Det tør jeg, John McKee," svarede en liden undersætsig karl med sort haar og overskjæg, "og hvad mere er, jeg skal danse dig sønder og sammen."

"Kom frem, Pat," sagde John, idet han gjorde et hop i luften, "og du Mike, stem op "The Blackberry Blossom," fortsatte han henvendt til spillemanden.

Pat kom frem og han og John stillede sig overfor hinanden. Efter et par forberedende strofer faldt Mike ind med musiken, og nu begyndte en dans, som Knud aldrig havde set mage til før. De to dansere rørte ikke hinanden. De holdt blot takt med fødderne, men dette gjorde de ogsaa saa fuldkomment, at Knud faldt i forundring over det. De sprang høit i luften, svingede undertiden en hel omgang før de naaede gulvet, men traf det altid i takt med musiken, medens hele det øvrige selskab holdt takt ved at klappe i hænderne. Tilsidst greb John Pat om livet, svingede ham et par omgange i luften, som om han var en kat, gav et vældigt tramp i gulvet og sprang saa over og satte sig paa en bænk.

i.

Efter bifaldsstormen havde lagt sig, raabte John:

"Nu skal de to Danskere danse."

Dette blev besvaret med ja og haandklap af hele forsamlingen.

Knud vidste ikke, hvordan det skulde gaa til, men han fik ikke lang tid at spekulere i, for Johannes kom straks over til ham, greb ham om livet og satte i gang, idet han sagde:

"Vi danser 'det lille f'!"

Knud var vant til at danse hjemmefra og Johannes syntes at være en mester, saa de hø-

stede rigeligt bifald, da de endelig satte sig ned.

Nu var klokken 10, og Mike, som spillede, truede med at stanse musiken. John fik ham dog overtalt til at spille en vals til, saa pigerne kunde faa en svingom til før man sluttede.

"Den skal du være med at danse?" sagde Johannes til Knud. "Jeg skal skaffe dig en dame." Og før Knud kunde protestere stod han med en af pigerne ved haanden.

"Du danser godt," sagde hun, da de var kommen godt igang.

"Synes du det?" sagde Knud lidt smigret ved den berømmelse.

"Ja, du holder saa fast og danser lettere end de andre," fortsatte hun med et skjælmsk smil paa Knud.

Han begyndte at betragte hende nøiere og fandt, at hun var ganske skjøn med sit mørke haar og brune øine. Smilehuller i kinderne havde hun ogsaa.

"Hvad hedder du?" spurgte Knud, idet han holdt endnu fastere og dansede endnu lettere om mulig. "Jeg hedder Mary Dolan, men de kalder mig "Molly" for kortheds skyld, og det kan du ogsaa gjerne kalde mig, om du vil," svarede hun nok saa frimodigt.

Knud lovede at benytte sig af privilegiet.

Da dansen var forbi, gik Knud med Johannes op paa hans værelse. Han skulde sove hos ham, da han endnu ikke havde faaet sig et værelse anvist. Johannes gav nu Knud en slags oversigt over situationen.

Gartneriet eiedes af et aktieselskab, der havde sine kontorer og gjorde sin forretning i Boston. Pladsen herude styredes af en formand. Ham var det ikke farligt med, naar blot man viste ham, at man ikke var bange for ham.

"Her er selvfølgelig mange andre arbeidere, men de, som vi har været sammen med iaften, er de ledende," forklarede Johannes, "særlig John McKee, Pat Murphy, Mike Dolan og Jim McDonald. De gjør omtrent som de vil. Det er dem, du maa holde dig gode venner med, og det er ikke vanskeligt, for det er i grunden nogle prægtige fyre, naar blot man bliver rigtig kjendt med dem."

٩

Knud lovede at benytte sig af disse velmente oplysninger. "Hvem er den pige, som jeg dansede med?" spurgte han. "Det er Mike Dolans broder atter," svarede Johannes. "Mike eier huset her, og Molly tjener hos ham. Det er en kjæk tøs."

Næste morgen begyndte Knud paa sit arbeide, hvilket han fandt baade let og interessant, sammenlignet med at bære planker, som han var vant til. Han følte sig helt vel tilmode ved tanken om, at han var kommen bort fra de gamle forholde og skulde ligesom begynde forfra.

Da han vilde gaa ind til middag, gav John McKee ham et vink at følge med ind paa hans værelse. Da de kom ind, laasede han døren, aabnede sin kuffert og trak en flaske brændvin frem.

"Jeg sendte for den igaar," sagde han; "Tag dig en slurk, men sig det ikke til en sjæl, for saa faar jeg ingen ro, saa længe der er en draabe igjen."

Knud vilde helst være fri for dette, men hvad skulde han gjøre? John troede aabenbart, at han viste Knud en stor ære. Skulde han afslaa tilbudet, saa vilde han blive betragtet for enten at være stor paa det, eller ogsaa at han slet ikke var den karl, som John havde antaget ham for at være. Dertil kom, at han slet intet havde imod en dram før han spiste sin middag, saa han tog en god slurk og takkede John.

ł

ŧ

ŧ

ł

4

5

Da Lørdag aften kom, reiste hele selskabet til Boston, Knud ogsaa. Det blev taget for givet, at han fulgte med klyngen. Han trøstede sig med, at han trængte et par nye sko og at han forsøgte at gaa med god samvittighed. Straks man kom af toget, blev der styret for en saloon. Saa fint et sted havde Knud aldrig været inde i før. Alt, som ikke var speilglas, syntes næsten at bestaa af det blankeste messing, og gulvet var indlagt med ægte sølvdalere.

John McKee forlangte øl til hele klyngen, og saa gjorde alle de andre, til turen kom til Knud, og han var ikke den mand, der vilde staa tilbage. Nu blev det foreslaaet og vedtaget at gaa op i et 10 cents theater. Seværdig-

hederne her bestod hovedsagelig af et bur med slanger, nogle abekatte og en skjægget dame, samt en "professor", der forklarede det hele for publikum. Da deres æstetiske krav var bleven tilfredsstillet her, var det at gaa hjem, men først maatte man have et glas øl til. Man naaede just med nød og neppe at faa det sidste tog, før det gik fra stationen. Da de naaede hjem, kom Knud ihu, at han havde glemt at kjøbe sko.



.

ET SIDSTE FORSØG.

1

V.

Nu maa vi springe over et tidsrum af to aar. Det vilde blive ensformigt at følge Knud skridt for skridt i hans nye omgivelser. Vi har fulgt ham langt nok til at se, at hans stilling ikke var hleven forbedret ved dette skifte han havde gjort fra sine landsmænd ind iblandt amerikanerne. Vi har seet, hvor naturligt det var at falde ind med det element, som det i første plads var hans hensigt at undfly. Vi har fulgt med ham just langt nok til at se, at hans eneste redning vilde have været at undfly al personlig omgang med disse kamerater. Vi har seet, at han ikke magtede dette, men vi har ogsaa seet, at dette var en saare vanskelig opgave at løse. Det er let nok at dømme for den, som har sin omgangskreds i et andet element, i de fleste tilfælde fordi han er vokset op i det, men det er en hel anden ting for den, der er henvist

til at leve sit liv sammen med grovkornede kammerater. Han maa enten være et led i det samfund, han er i, eller ogsaa undgaa alt samkvem med sine kamerater. Dette sætter emigranten ud af det hele samfund, for han har kun det, han er dumpet ned i.

De to aar, der er gaaet, har da heller ikke forandret Knud til det bedre. Han er ikke forfalden i den forstand, at han er ødelagt; endnu er han lige stærk og kjæk, og dog er han bleven slem til at drikke, og han bander stygt. Han var en dygtig arbeider og blev derfor holdt i arbeide langt ud paa vinteren, efter at de øvrige arbeidere for størsteparten havde faaet afsked. Han kom da til at arbeide sammen med John McKee, og de to blev stadige kamerater til skade for Knud. De skiftedes til at have "cider" eller brændevin paa haanden altid. Følgen var, at de ofte var i en halv beruset tilstand mange dage ad gangen, omend de selv vilde have negtet det.

4

Dette var ikke det værste, men de skrupler, som vi har lagt mærke til hos Knud hidindtil, sank lavere og lavere. Nu rører de sig ikke

mere. Han føler sig fuldstændig hjemme i sit element.

Kun en gang, kort efter hans komme til "Rose Hill", gjorde Knud et svagt forsøg paa at komme ind i et bedre element, og det havde han Johannes at takke for. Han havde begyndt at gaa til amerikansk kirke. Dette var ikke af religiøse grunde, desværre, men fordi han var bleven forelsket i en amerikansk pige, som tilhørte omtalte kirke. Endvidere var hun præsident af de unge kvinders afholdsforening i menigheden. Johannes, der ifølge de tegn, han havde iagttaget, syntes at turde slutte sig til at han havde gjort sikker omend sagte fremgang i sin skjønnes estimation, blev pludselig begeistret for afholdssagen, skjøndt han hidindtil langtfra havde været afholdsmand.

Han begyndte straks at virke for den gode sag ved at foreholde Knud baade det anstødelige og moralsk nedværdigende i at drikke spiritus, særlig om man vilde gaa for en dannet person, og omgaaes de unge piger. Han havde hørt en af dem oplæse et løfte, som de havde vedtaget imellem sig selv, hvori de høitidelig forpligtede sig til aldrig at vise sig offentlig sammen med en mand, som drak.

Knud syntes, at han ikke var nogen dranker, og det oprørte ham at love, at han aldrig mere vilde tage det i sin mund, medens han tilhørte foreningen. "Hvorfor skal man gjøre sig selv til slave," sagde han, "naar man ikke er det før?"

Johannes gav ingen grund for det heller. men han for en var villig til at lægge sig paa alteret som et offer for det almene gode, "og for resten," tilføiede han, "maa man bøie sig for saadanne smaating, om man vil frem herovre."

Knud har antagelig seet det slaaende i dette argument, for da Torsdag aften kom, som var berammet for mødet, gik han med til kirken omend med lidt ængstelige følelser. Disse forsvandt imidlertid som dug for solen, da han kom ind blandt de unge piger, og da en af dem kom omkring med listen, satte han sit navn paa uden betænkning.

Han havde imidlertid aldrig saa snart gjort det, før hun kom frem med en anden liste og spurgte med det mest elskværdige smil, om han vilde skrive under paa ikke at bruge tobak mere heller.

Hvad skulde han nu gjøre! Han havde med stor opofrelse lært sig til at røge tobak, da han var sytten aar, for at graduere fra dreng og til karl, hvilket var den eneste examen, der fordredes i det gamle land for at naa den værdighed. Han havde trolig gaaet igjennem de forskjellige grader med svimmelhed og opkastning, og gjennem mange trængsler var han naaet saa vidt, at det nu faldt ham ganske Skulde han nu skrive under for naturligt. dette løfte, saa var det altsammen gjort for Imidlertid var han i en saadan ingenting. klemme, at der ikke syntes at være nogen udvei. Pigen stod og saa saa bønligt paa ham, at han syntes, det var synd at sige nei, skjønt han ikke kunde se af hvad interesse det kunde være til hende. Johannes havde skrevet sit navn under, og før Knud vidste om det havde han ogsaa sit navn paa. Pigen gik til den næste, og Knud satte sig for at tænke det over.

Nu var Knud altsaa færdig med at drikke

og røge, men det adskilte ham fra hans kammerater uden at give ham nogen i stedet: thi skjønt han blev budt hjertelig velkommen. naar han kom til møderne, saa følte han sig alligevel ikke hjemme i det nve selskab og kunde ikke frigjøre sig fra den tanke, at han dog alligevel blev betragtet som en spurv i tranedans. Deres programmer havde han ingen interesse i, da det altsammen var fremmed af /~ Han forstod godt, at han ingen udsigt ham. havde til at blive en helt i dette selskab, og ved at slutte sig til denne kirke og forening havde han selvfølgelig forspildt sin ret til denne distinktion iblandt sine gamle kammerater ogsaa. Han havde som sagt hidindtil været almindelig afholdt af det hele element. Han kunde drikke med dem, brydes med dem, danse med dem og havde saa skarp og vittig en tunge som nogen af dem. At gaa i kirke var galt nok, men det inin blev taget for givet, at han intet mente med det, hvilket talte til hans fordel. Men nu blev han stimm afholdsmand, altsaa et "pattebarn", og hold sig for god til at tage en ærlig dram med en kammerat, og ifølge deres

mening kunde han hverken være til nytte eller fornøielse mere.

Saa ved dette skridt sank Knud ud af det intime forhold, som han hidindtil havde staaet i til det ledende elemente, hvilket langtfra gav ham udelt glæde. Det var vel gaaet Johannes paa samme maade, men han havde jo den fordel, at han var forelsket. Han tog korset op for at komme i betragtning hos den elskede gjenstand, og hans kjærlighed gav ham forhaabentlig rigelig erstatning for det lidte tab. Dertil kom, at alle og enhver vidste, at det var blot denne tvingende nødvendighed, der øvede et saa stærkt tryk paa ham. (Han blev ogsaa lykkelig forløst, da hans skjønne kort tid efter forlovede sig med en anden). Saa der blev baaret over med Johannes. Knud derimod havde hverken denne fordel eller dette motiv paa sin side. (Han vilde heller danse med Molly end synge afholdssange). Han blev derfor mistænkt for virkelig at mene med, hvad han gjorde. En saadan person var naturligvis uskikket til at have almindelige menneskers fortrolighed, saa ved stiltiende overenskomst

holdt man sig paa en vis afstand fra Knud som en utilforladelig kammerat.

Enden paa sagen blev, at Knud en Lørdag aften reiste til Boston, bragte en kasse øl og en pot brændevin hjem og trakterede hele selskabet. Hvorfor skulde man gjøre sig til en vandmand og et pigebarn, naar ikke man drak mere end man kunde taale?

1



VI.

DEN FORLORNE SØN.

Idag er det fjerde Juli, Amerikas herlige frihedsdag.

Oppe i byen blev der marscheret og flaget. Der blev synget og holdt taler. Den herlige frihed blev lovprist og dette lands mange fordele blev fremholdt og gjort til gjenstand for begeistret veltalenhed. Hvor fandtes der et land som dette? Det brødføder alle, som kommer, og giver dem anledninger, som de aldrig har vovet at drømme om. Det gjør dem delagtige i sin frie aand, saa snart de træder iland. Vi staar med aabne arme og venter paa at gjøre dem til bedre mænd og kvinder end det var muligt for dem at blive noget andet sted paa jorden osv. Senere var der kapløb og boldspil, og om aftenen var der en banket i raadhuset, hvor der igjen holdtes taler.

Ude paa "Rose Hill" blev dagen ogsaa fei-

ret, om end ikke just paa samme maade. Aftenen før gik hver eneste mand til Boston, drak alt de kunde og kjøbte hver en flaske whiskey med hjem. Saa mange som kunde gik i seng ud paa morgenen. De øvrige blev liggende ude paa græsplænen, hvor en del af dem allerede var falden i søvn. Knud var kommen i seng og vaagnede ikke før klokken 10 næste morgen. Da han kom ud, var græsplænen endnu ikke tom; flere laa og snorkede i den stegende sol, blandt dem en liden Svensk mand. Han laa med armene om et stort elmetræ, som om han frygtede for at falde overbord.

Ved middagstid var de fleste paa benene eller forsøgte at være paa benene. Man stod eller sad i smaa klynger, og flasken gik flittigt rundt medens skraalet tiltog..

t

Efter middag foreslog Knud til John McKee, at de skulde gaa over til Nils Hansens. John var straks rede. Dagen var imidlertid varm, saa de fandt det nødvendigt at hvile sig ganske ofte. Tilsidst satte de sig under et stort, skyggende kastanietræ med en flaske brændevin mellem sig, og længere kom de ikke.

Knud syntes, at det var dumt at traske saa langt, naar man havde det godt, hvor man var. Han havde lovet at komme op og besøge Molly idag, men det havde han glemt.

Ud paa eftermiddagen, da Knud og John kom tilbage, var et væddeløb mellem Pat Murphy og Mike Dolan i fuld gang, skjønt de begge fandt det yderst vanskeligt at gaa. Efter væddeløbet blev der drukket. Saa blev der kastet hestesko og taget ryggetag, altsammen begyndt og sluttet med drik.

Om aftenen skulde der danses. Der var selvfølgelig ingen piger at danse med. Det var dog ikke nok til at stanse den ædle sport. Mændene dansede og trampede, saa man skulde have ventet, at loft og vægge vilde have kommet ned.

Knud havde drukket meget, men var i et perlehumør og stod godt paa benene. Han var ikke med at danse, men gik ud og ind, lo, snakkede og drak.

Pat Murphy forsøgte at danse, men var ikke istand til at holde takten. Knud bemærkede, at Pat dansede godt, men om han byttede ben med Mikes ko, vilde han uden tvivl gjøre det endnu bedre.

Havde det været en anden aften vilde Pat have taget det ganske roligt, men han var fuld, saa han stansede øieblikkelig, gik ret over til Knud og satte en stor næve op under næsen paa ham, idet han udbrød med lynende øine:

"Om du oplukker din mund en gang til, saa skal jeg sætte dig ud af døren saa eftertrykkelig, at du bliver ude foreløbig."

Alle i stuen hørte det, og dansen sluttede.

Knud blev hvid i ansigtet. Han stak haanden i lommen og trak en femdollar-seddel op, gik over og slog den med knyttet næve i bordet, idet han udbrød med dirrende stemme.

"Her er fem dolalrs, der siger at du er for let til at sætte mig enten ud eller ind!"

"Nei, hør paa dansken," brølede Pat og sprang frem, holdende den ene haand i lommen, som om han ledte efter noget, men før han fik tid at faa det frem, plantede Knud sin høire næve saa eftertrykkelig under hans venstre øre, at han rullede henad gulvet.

Hvad der vilde have kommet næst er ikke

godt at sige om ikke det havde været for John McKee, for irlænderne knurrede og begyndte at nærme sig Knud paa samme tid, som Pat fik sig selv paa benene igjen. John sprang imidlertid frem paa gulvet, rullede sine ærmer op og fortalte hele forsamlingen, at om nogen ønskede at tage en haand i med, saa var han færdig.

Ingen kom. Saa blev der drukket forlig. Da ingen opreisning var sket ved blodsudgydelse, brugte man brændevin i stedet, hvilket syntes at tilfredsstille alle partier. Whiskey er godt for alt!

Nu fik John en uimodstaaelig lyst til at reise til Boston igjen. Dette var den elendigste fjerde July, han nogensinde havde oplevet, syntes han, og det var en skam at slutte den uden at have al den fornøielse, som man kunde.

Knud var straks rede til at gaa med.

Da de kom hjem om natten, var det mørkt, og, idet de stavrede fra stationen op over marken mod hjemmet, løb John ansigtet mod et træ saa han faldt og blev liggende. Knud søgte at hjælpe ham op igjen, men forgjæves. "Nei," sagde John, "selv om jeg kom op, saa føler jeg, at mine ben kan ikke bære mig."

"Ja, saa ved jeg kun et raad," mente Knud, "og det er, at jeg bærer dig hjem," og det gjorde han, trods alt han havde drukket og tiltrods for, at John var hovedet høiere end ham selv og veiede en hel del mere. De havde en halv mil at gaa og maatte stanse mange gange for at hvile, men de naaede hjem just som det begyndte at lysne i øst.

Knud kastede John paa en seng og sig selv paa en anden. Han havde hovedpine og var dødstræt. Han stillede dog paa arbeide kl. 7. John kom ogsaa med, men han var endnu halv fuld og saa styg ud. Den ene side af ansigtet var blaat fra sidste nat og det ene øie lukket.

John var raa og ugudelig. Under almindelige omstændigheder havde han blot grove vittigheder at fortælle om alt, som godt var. Prædikanter i særdeleshed var gjenstand for hans dybeste foragt, men naar han havde gjennemgaaet en af sine drikketure, var han ofte i en anden stemning. Saaledes ogsaa denne morgen. Han begyndte at fortælle Knud om sit

۲

gamle hjem i Canada, hvordan han en gang gik til kirke med sin moder og gik i Søndagsskole sammen med de andre børn.

"Havde jeg blot aldrig begyndt paa det forbandede brændevin," udbrød han opbragt.

"Men saa lad være at drikke mere da," sagde Knud, før han havde tid at huske paa, hvorfor han ikke sluttede at spille kort, da han var hos Nils Hansen.

"Lade være! Lad du være, om du kan. Med mig er det for sent. Naar jeg ligger i graven lader jeg være." Taarerne trillede ned af kinderne paa den store, stærke mand.

Der kom en underlig følelse over Knud. Han vilde gjerne have sagt noget trøstende til John, men syntes ikke, at han havde noget at sige, og naar alt kom til alt, var han da stort bedre stillet selv? Og dog — kunde det være muligt, at han skulde naa dertil selv? Endnu en gang rørte de gamle følelser sig og bød Knud at stanse før det var for sent.

Snart var dog alt dette glemt igjen. John vilde have mer brændevin og gik hjem for om mulig at faa fat i noget. Dette lykkedes ikke. saa han kom tilbage til Knud igjen en halv time senere, iført sine bedste klæder.

"Hvor skal du nu hen?" spurgte Knud, skjønt han godt anede, hvad hensigten var.

"Jeg gaar til Boston igjen," svarede John, "brændevin maa jeg have, og der findes ikke en draabe i huset!"

"Nei, bliv nu hjemme denne gang," sagde Knud alvorlig. "Du ved hvordan det vil gaa. Du kan endnu blive en mand," tilføiede han opmuntrende.

"Jeg gaar, men bliv du hjemme. Det er en daarlig forretning." Han saa haabløst paa Knud, vendte om og gik.

Nøste dag var Søndag og Knud kom sent op, men da han kom udenfor fandt han mændene staaende i en klynge og gik hen til dem for at udfinde aarsagen.

Paa hans forespørgsel rakte Mike ham et telegram.

"Læs selv," sagde han.

Dette var, hvad der stod paa telegrammet.

"En mand var funden død i sin seng her imorges. Han havde glemt at skrue gassen af før han lagde sig. Et brev, som fandtes i hans lomme, viser, at hans navn er John McKee og at hans adresse er Rose Hill, B—. Om ikke liget afhentes, vil han blive begravet af byen. Richard Nolan,

Hotelvært, —— Street, Boston.

Det var en ufølsom klynge. Pat fik endogsaa en vittighed frem, men Knud blev ilde tilmode. Han gik ind og tog sine bedste klæder paa og begav sig saa til C. Han kunde ikke undlade at være bedrøvet for John, men jo mere han tænkte paa John desto klarere blev det for ham, at han var paa vei til just samme ruin. Han saa, at der ikke var mindste grund, hvorfor han ikke skulde ende paa samme maade, ja. mere end det. Det vilde være et mirakel, om ikke han vilde ende som en dranker og vagabond. Han kom til at tænke paa sit forsæt, da han reiste hjemmefra, at tjene 1,000 kr. og saa reise hjem igjen. Nu havde han været her i seks aar og var fattigere end nogensinde, og hvad værre var: han havde meget mindre udsigt til at komme frem nu end han havde da.

Men hvorfor ikke stanse da og begynde forfra igjen? Ja hvorfor ikke? Var det for sent? Nei, det kunde dog vel ikke være muligt! Han var kun 24 aar, og endnu var han ikke, hvad man kunde kalde forfalden. Han følte sig helt stærk og glad ved denne tanke. Men saa kom han ihu de mange forsøg han havde gjort, baade medens han var hos Nils Hansen og siden, og saa sank hans mod igjen. Han saa, at skulde han nogensinde blive et andet menneske, saa maatte han bort fra sine kammerater, men havde han ikke ogsaa prøvet det før, og hvad hjalp det!

Under denne spekulation var Knud naaet C. og kommet længere ind i byen end han havde lagt mærke til. Nu stansede han og saa op.

En stille Søndagsfred hvilede over byen og det omliggende landskab. En vogn rullede forbi nu og da med Søndagsklædte farmere og deres familier paa veien til kirke. Andre spaserede paa fortaugene under de store elmetrær.



PRESTEN.

THE NAME YORK COULC FILLONA į VETCE LEMON NO ۴.

•

į

;

Alle saa saa pyntede og fornøiede ud, og her stod han venneløs og næsten hjælpeløs.

Som han stod der, hørte han sang og opdagede hun, at han havde stanset skraat overfor en liden trækirke, som han ikke før havde lagt mærke til. Han gik lidt nærmere og lyttede. De sang dansk og han kjendte tonen "Vor Gud han er saa fast en borg."

Knud havde ikke været i dansk kirke siden hin Søndag, da han havde kjørt hos Nils Hansen, men idet han hørte denne gamle, kjære tone, strømmede minderne om hans barndomshjem ind paa ham med saadan kraft, at han blev aldeles mismodig. Hvilken forandring var ikke foregaaet med ham, siden han hørte den salme sidst! Skulde han gaa ind! Ja, hvorfor ikke, det kunde da aldrig skade!

ł

De sang endnu, da Knud kom ind. Efter sangen knælede presten ned og bad. De fleste af de tilstedeværende bøiede sig ogsaa under bønnen.

Hvad enten det nu var paa grund af Knuds aandelige tilstand denne morgen, eller det virkelig var en mærkværdig bøn, saa syntes Knud aldrig, at han havde hørt noget lignende før. Han forsøgte at staa imod det bedste han kunde, men han følte en klump i halsen, og inden ret længe sneg den ene taare efter den anden sig ned over hans ansigt. Saadan havde han ikke følt tilmode i flere aar, ja maaske ikke siden han havde sagt farvel hin tidlige morgen, da han forlod sit hjem i det gamle land.

Efter bønnen blev der synget en salme igjen, og derefter læste presten sin tekst. Det var lignelsen om den forlorne søn i Lukas 15 kap.

Han forklarede, som indledning, at denne lignelse skulde ikke forstaaes saadan, at vi alle maatte gaa saa langt ud i synden som denne unge mand var gaaet for at faa samme modtagelse, som han fik, da han kom tilbage, men meningen var, at selv den, der var kommet saa langt, vilde blive modtaget med aabne arme. Det var mere en fortælling om den kjærlige fader end om den forlorne søn.

"Hvad fortællingen om den unge mand angaar," fortsatte presten, "saa er det en bogstavelig beskrivelse af mange af os, som er

kommet til dette land. Det er neppe mange af os, der har havt et hjem som denne unge mand havde. Men selv om vi havde havt det, saa er det naturligt for unge mænd at længte efter at komme ud. Man lytter og skuer og drømmer om det fjerne, indtil det hjemlige bliver saa trangt og utaaleligt, at man udbryder med Arne:

'Ud vil jeg — ud — aa saa langt, saa langt', og saa en dag pakker man sammen og byder farvel.

"Men som dagen nærmer sig har nok de fleste af os erfaret, at det ikke er med ublandet glæde man forlader det gamle hjem. Vi ser, at vi ikke alene river os løs fra de smaa forholde, men fra vort kjære barndomshjem. Vi river os løs fra alt hvad næsten er bleven en del af os selv. De grønne høie, de mørke fjelde og det brusende hav, der hidindtil ligesom har hindret os fra at komme ud, har ogsaa omgivet os som et beskyttelseshegn. Vi finder, naar vi skal bort, at vi elsker det, som vi troede det var os saa om at gjøre at komme bort fra, og, idet vi skal byde farvel, føler vi, at vore hjerter er bundne til de smaa forholde og fattige folk, som vi har levet sammen med, og vi hvisker:

'Herre, min Gud, godt er dit hjem.'

Vore venner er de, som vi er vokset op med og har leget sammen med fra vi lærte at gaa. Vi ved just, hvad de er. Nu maa vi gaa bort fra de, som vi kan forlade os paa, og ud i det vildt fremmede. Vore forældres stue er liden maaske, men den har aldrig været saa liden, at der ikke var plads for os. Det har maaske været smaat med udkommet mangen en gang, men har der været brød i huset, saa har vi faaet vor part. Der har maaske været sygdom i hjemmet, men om saa, da har din moders hænder været der til at passe dig, og saadanne hænder finder vi aldrig mere.

"Alt dette forlod vi og reiste, som denne unge mand, 'til et land langt borte', hvor alt er i det uvisse, hvor vi finder lutter fremmede. Her kommer vi ikke blandt venner, som vi har kjendt fra vor barndom af, men vi maa først finde venner, og vi er tilbøielige til at stifte venskaber blandt de, som vi falder ned iblandt.

.

Derfor er det af saa stor betydning for en ung mand eller kvinde, hvad slags folk de kommer ind blandt, naar de kommer til dette fremmede land.

"Denne pene unge mand, som vi læser om i vor text, faldt iblandt syndere, og han blev selv en stor synder. Han synded bort sin eiendom, sit rygte og sin karakter.

"Det er usikkert, at nogen af os havde ret megen eiendom, da vi kom her, men vi havde det, som bedre var. Vi havde et sundt legeme og et par stærke arme, som vi havde lært at bruge i vort fattige hjem. Vi havde et friskt mod og livslyst. Vi var bestemte for at komme frem herovre. Vi havde respekt for religion, for lov og orden. Vi havde tro paa alt, som godt er. Vi harmedes over urenhed, uretfærdighed og løgn. Har vi disse ting endnu eller har vi syndet det altsammen bort? Har vi tabt vor arbeidslyst, vor livslyst og vor tro paa det gode? Om saa, da har vi syndet det bort og maa finde det igjen, om det skal gaa os vel for tid og evighed.

"''' 'Da han kom til sig selv'. Den unge mand

En Emigrant

eller kvinde, som vælter sig ind i synden, er ikke sit virkelige selv. Selvopholdelsesdriften er den stærkeste naturlige drift, som findes hos mennesket; den, som lever i synden, vil gjøre alt for penge. Man tilsidesætter hverandre, nedtramper hverandre og trænger sig selv igjennem uden hensyn til andre for at faa fat i en dollar, og saa snart man faar den, er man færdig til at give den ud for noget, som vil gjøre en selv skade. Døden er menneskenes værste fiende. Den hader og frygter man mere end noget andet og vil kjæmpe til sidste blodsdraabe for at beholde livet, men de gjør daglig det, som de selv indrømmer vil bringe dem i graven længe før deres naturlige levetid er over. Det er klart nok, at den, som synder sit liv væk, er ikke sig selv, men blot en slave af sine lidenskaber.

"Da den unge mand kom til sig selv, begyndte han at tænke. Det var hukommelsen, der begyndte at arbeide. Han kom ihu sit kjære hjem, som han havde forladt. Lykkelig er den, der har et godt barndomshjem at mindes. Den unge mand havde det, og medens han

86

____**k**

tænkte, saa kom hans eget virkelige selv mere og mere til sin ret. Hans hjerte varmedes, og haabet begyndte paany at spire.

"Og nu vil jeg, at du unge mand og unge kvinde skal lade din hukommelse komme til sin ret. Husker du ikke, da du løb derhjemme som en liden gut eller liden jente, hvordan din mama pleiede at putte dig i seng om aftenen og lære dig din lille aftenbøn? Husker du ikke, at du bad for far og mor og lovede, at du aldrig vilde glemme dem ? Husk hvad din moder bad dig om før du reiste fra hjemmet! Maaske du har en fader og moder, som beder for dig denne stund, som siger: 'Herre, frels min søn; frels min datter!' Naar du tænker paa disse ting, kan det da ikke bevæge dig til at sige med denne unge Mand: "Jeg vil staa op og gaa til min fader! Jeg vil ikke længere lade mig binde ned af djævelen. Jeg vil ryste disse lænker af mig!"

"Den unge mand ikke alene sagde 'Jeg vil staa op!" men han stod op. Han ikke alene besluttede at handle, men han handlede. Dette er en ufravigelig nødvendighed for den, som venter at blive frelst. Om denne unge mand havde drømt aldrig saa skjønt om sit fædrene hjem, om han havde seet sig selv aldrig saa elendig og havt de bedste ønsker og den største lyst til alt, hvad ret er, men k un havt det, saa havde han røgtet svin endnu, om han havde levet, og om dine ønsker er aldrig saa stærke og din overbevisning om din synd og om det, som ret er, er aldrig saa ægte, men du nægter at tage det afgjørende skridt en gang for alle, aabent og ærligt for Gud og mennesker, saa kan du ikke blive frelst og lykkelig.

"Dette er den enste og absolut uigjenkaldelige betingelse for at blive frelst. Man maa med fuldt og frit forsæt forlade synden, og, naar vi er kommen til os selv, burde det ikke være haardt, og dog er det saa alligevel for det naturlige menneske.

"En ung mand kom til Jesus og ønskede at blive frelst, men, da det kom til en afgjørelse, tænkte han mere af sit guld end han tænkte om Jesus og en tilfredsstillet samvittighed, og 'han gik bedrøvet bort'.

"Moses derimod havde bedre udsigter end denne unge mand, rig som han var, thi han var kaldt 'Faraohs datters søn', men han valgte hellere at lide ondt med Guds folk'. Hvorfor? Thi han saa hen til belønningen! Om du gjør ligesaa, da burde det være let for dig at vælge. 'Thi syndens sold er døden, men Guds naadegave er et evigt liv i Kristo Jesu, vor Herre!' Studer paa det dag og nat, vend og drei det, hvordan du vil. Forestil dig, at du vil blive millionær eller guvernør af Mass., at du vil have rigdom, ære og herlighed af enhver art, enden paa det altsammen er døden, og uden Gud og en frelst sjæl er det 'døden og derefter dommen'.

"Tag den anden side. Du har bedre haab om at blive, om ikke rig, saa velstaaende som en troende end som en vantro. Du har bedre haab om at komme til ære og anseelse som en kristen end som en ugudelig. Men selv om alle disse ting slaar feil, om du mister alt i denne verden, saa ved du, at du en gang skal faa belønningen. Har du intet guld her, saa skal du en gang faa lov til at vandre paa gader af guld. Har du intet hjem her, saa er der et hjem beredt for dig hisset. Er du seet ned paa og vanæret her, saa vid, at 'de forstandige skal skinne som himmelhvælvingen, og de der fører mange til retfærdighed, som stjernerne evindelig og altid'. Der er ikke guld og ære og herlighed nok i denne verden til at veie op med den herlighed, som skal aabenbares paa Guds folk. Vi kan med Paulus agte alt som skarn at være mod ypperligheden og kundskaben om Kristus Jesus vor Herre! Staa derfor op, unge mænd og kvinder, som er træt af syndens svineføde!

ł

"Der er uden tvivl mange, som undlader at tage det første skridt, fordi de frygter for aldrig at naa frem alligevel. Jeg ved ikke om denne mand vilde have naaet frem heller, om han skulde have gaaet ene, og vi vil aldrig finde det ud; thi da han stod op og begyndte paa hjemveien, men endnu var langt borte, saa hans fader ham og ilede ham imøde. Han ikke alene ventede for at modtage ham med aabne arme, men da den unge mand stod op saa løb han ham imøde og faldt om hans hals og kyssede ham, og der blev glæde over den fortabte. som var funden. Jeg har selv været fattig. forladt og elendig; men da det saa sortest ud, vidste jeg dog, at om jeg kunde have gaaet ind i min moders stue, just som jeg var, saa vilde hun ikke have seet paa mine daarlige klæder, men hun vilde have sat det bedste paa borte som hun havde. Hun vilde have ligget paa gulvet over nat om nødvendigt for at jeg kunde have den bedste seng. Men hør, hvad Herren siger: 'Om end en moder forglemmer sit diende barn, saa vil jeg dog ingenlunde forglemme dig'. Hvad tøver du efter, kjære sjæl? Staa op og løb mod faderhuset. Sønnen kommer med sin bekjendelse. Faderens svar er: 'Bringer det bedste klædebon'. Stans ikke for at pynte dig. Der er intet i svinestien at pynte dig med, men staa op denne stund og løb mod faderhuset; naar du kommer der vil du faa alt hvad dit hjerte begjærer."

Efter prædikenen gik Knud op til Molly, men han var en daarlig selskabsmand den dag. Han kunde ikke rigtig klargjøre for sig selv og endnu mindre for andre, hvad der var iveien

med ham, men præstens ord: "Du kan blive frelst, omend du er aldrig saa stor en synder. naar blot du vil staa op, men staa op maa du" vedblev at ringe i hans øren. Men var ikke det just, hvad han havde forsøgt, indtil han gav det op, fordi det intet hjalp? Han havde rigtignok sagt, som der jo ogsaa stod, at naar blot man vilde staa op og begynde paa den gode vei, saa vilde faderen løbe ham imøde og hjælpe ham; men hvorfor havde han da ikke gjort det da han forsøgte før! Nei, det var vist for sent, men det syntes dog ogsaa at være en frygtelig tanke. Forsent. - det var just. hvad bragte John til fortvivlelse, og jo mere Knud tænkte syntes han, at det vilde bringe ham i samme tiltsand.

Knud sov ikke meget den nat, og da han kom paa arbeide næste morgen, fik han et arbeide for sig selv. Han havde paa en dag tabt al lyst til det selskab, som han hidindtil havde været i, men ulykkelig var han.

¢,

ŧ

Mandag aften kom Pat ind paa Knuds Værelse med en fætter, som var kommen for at besøge ham. Han var halv fuld og havde en

flaske brændevin i lommen. Nu skulde de drikke sammen. Knud væmmedes imidlertid ved synet af baade fætter og brændevin og gik sin vei uden at sige et ord.

En saadan fremgangsmaade vakte naturligvis først forundring hos kammeraterne og siden foragt. For en uge siden vilde Knud have besvimet af skam, om han havde baaret sig saadan ad, nu ofrede han det ikke en tanke.

Presten havde bekjendtgjort, at Onsdag aften vilde der blive bønnemøde i hans hus; Knud havde sat sig for at være med den aften, men efterhaanden som tiden nærmede sig, syntes han næsten ikke, at han kunde. Hvis han endda var sikker paa, at ingen vilde tale til ham, men om Søndagen havde præsten taget ham i haanden og bedet ham komme igjen; kom han nu, saa følte han, at de alle vilde lægge mærke til ham. Paa den anden side kunde han heller ikke faa sig selv til at blive hjemme. Han syntes at han maatte gaa, saa da klokken var syv traskede han afsted, mismodig og halv skamfuld. Han tænkte flere gange paa at vende om igjen og gaa hjem, men fortsatte alligevel. Da han naaede byen, gik han en omvei for at komme til huset, og da han endelig naaede huset, syntes han at det var umuligt for ham at gaa ind. Han havde alle rede vendt huset ryggen og havde haanden paa havelaagen for at gaa ud, da de begyndte at synge derinde. "Nei, nu eller aldrig," sagde Knud, vendte straks om igjen, traadte ind i stuen og satte sig indenfor døren.

Der var kun ti personer tilstede, mest kvinder. Efter sangen knælede presten ned og bad. Alle de andre knælede ogsaa, undtagen Knud. Han havde ogsaa lyst til at knæle, men gjorde han det, saa syntes han, at de alle maatte vende sig om og se paa ham, saa han sad ganske stille. Men det gik ogsaa galt, for, efterhaanden som præsten bad, blev det umuligt for Knud at holde sig ligegyldig, hvilket han havde fast bestemt sig paa.

Presten takkede Gud først for sin egen frelse og fordi at ogsaa mange andre var bleven delagtige i dette store og forunderlige gode. Derefter bad han for sine landsmænd, som kom over til dette land; mange af dem

kom som aabenbare syndere, men mange var ogsaa reist bort fra et kristeligt hjem, mange var reist hjemmefra med et oprigtigt begjær at komme frem, som ærlige kristne mænd og kvinder, mange var reist fra en bedende moder, men da de kom her og blev kastet blandt alle slags mennesker, kom mange af dem ud i synden tiltrods for kristelig opdragelse og tiltrods for forældres bønner. "Men endnu staar frelsens dør aaben." sluttede han. "Endnu rinder kilden, som er aabnet i Davids hus, mod al urenhed og synd; endnu er der opreisning at faa for den, der vil vende sig fra synden og træde ud paa Herrens løfter, og vi beder dig, Herre, at aabne de blindes øine; at sønderrive den bundnes lænker og sætte den fangne i frihed."

Før presten var halv færdig, var det som om noget trykkede Knud for brystet, og inden ret længe mærkede han, at en taare rullede ned over hans kind og faldt paa hans haand, hvor den blev liggende. Han var saa skamfuld, at han ikke kunde røre en finger. 96

Efter bønnen blev der sunget et par vers af en sang:

"Der er en kilde fyldt med blod, Som flød fra Jesu saar, Og hver som toes i den flod Fra synden renhed faar.

Se røveren paa korset fandt Den kilde i sin tid; Deri kan jeg, skjøndt ond som han, Fra synden toes hvid."

Knud havde aldrig hørt den sang før og syntes, at det var en underlig sang, men han følte sig alligevel underlig varm om hjertet, medens han lyttede til.

Nu tog presten Bibelen og læste den 32te Davids salme og udlagde en del af den imellem at han læste. "Salig er den, hvis overtrædelse er forladt, hvis synd er skjult."

"Dette var Davids erfaring, og det er enhver frelst sjæls erfaring. Den, hvis synd er forladt og skjult, bliver lykkelig og fri; men man bliver ikke salig fordi man selv skjuler sin synd. Selv om man kan skjule den for andre, فالي الإنهار الع

saa kan man ikke skjule den for sig selv, og det gjør blot byrden tungere. Derved bliver vor erfaring, hvad David først havde været.

"Da jeg taug hentæredes mine ben, idet jeg stønnede den hele dag. Thi dag og nat laa din haand tungt paa mig, min livssaft svandt hen som ved sommerens tørke."

Om Knud havde skrevet sin egen erfaring i de sidste dage og givet det til presten at læse op, kunde det ikke have været mere træffende, og at presten havde ham isigte var aldeles soleklart. Han havde en gang læst de fire evangelier siden han kom til Amerika, fordi hans moder havde bedt ham om at læse i Bibelen, men salmerne eller noget andet af Bibelen havde han ikke læst og var hjertelig glad, da han var færdig med evangelierne. Hjemme havde man mest læst prækenbøger og postiller, saa dette var nyt til ham.

"Men nu kommer hjælpen," fortsatte presten. "Jeg bekjendte min synd for dig og skjulte ikke min brøde. Jeg sagde jeg vil bekjende min misgjerning for Herren, og du borttog min syndeskyld." "Det er paa denne maade, vor synd bliver skjult. Gud selv borttager den og kaster den i havets dyb. Han siger, at han kaster den saa langt bort, som østen er fra vesten. Hvad vi bør og maa gjøre for at blive frelst, er at bekjende vor synd, ikke at skjule den."

Dette syntes Knud var klart nok, men han undrede dog paa, om det gik an saadan at anvende Bibelen bogstavelig, som om den var skreven just for os.

4

Da presten var færdig med at læse, opfordrede han de tilstedeværende til at sige nogle ord i forbindelse med det, han havde læst. For hans egen del var han glad, at Davids erfaring var hans erfaring. Han havde en gang været letsindig og levet "uden loven", som Paulus siger; men der kom en tid, da ordet ramte ham og bragte ham i syndenød, men der kom ogsaa en tid, da han kunde sige med David, at salig er den, hvis overtrædelser er forladt, og han havde fundet det, just som David havde, ved at bekjende og forlade sin synd.

Da presten havde sat sig, reiste en ung pige sig og sagde, at hendes oprigtige begjær var ,

.

at leve for vor Herre, som havde gjort saa meget for hende. Ja det troede Knud ogsaa, at han kunde sige nu, men det var ikke, hvad hans sjæl nu tørstede efter. Var det muligt at blive frelst fra sin synd, som præsten havde sagt, at det var, eller var det blot ham, der kunde sige det?

Jo, nu reiste en anden ung pige sig og sagde klart og tydelig, at hun var glad fordi hun vidste, at hendes sjæl var frelst, og fordi hun havde erfaret den salighed, som David talte om. En gammel mand stod op og sagde omtrent det samme, og Knud følte, at det var sandt, hvad de sagde. Han sagde selvfølgelig intet. Ingen bad ham heller, hvorfor han var dem hjertelig taknemmelig; men én ting slog ham fast der, at om der var en saadan ting at faa for ham, som frelse fra sin synd paa den maade, saa vilde han have den, hvad det saa skulde koste.

Før de skiltes holdtes der bøn igjen, og denne gang kom Knud paa knæerne uden at han vidste hvorledes. Som han laa paa sine knæ, medens taarerne løb ned over hans ansigt,

følte han en haand paa sin skulder, og før han havde tid at se, hvem det var, spurgte presten:

"Hvordan er det med dig, min unge ven?"

Ved denne tid havde Knud glemt al sin skam, saa han svarede ligefrem, at det var saa daarligt, som det vel kunde være, at han var snaret ind i syndens garn og vidste ikke, hvordan han skulde blive fri.

"Takket være Gud," sagde presten. Hvad der var at takke for forstod Knud ikke.

Efter mødet fulgte presten ham et stykke paa veien. Knud fortalte ham nu uforbeholdent, hvordan han havde det, og sluttede med at give tilkjende den beslutning, som han havde taget denne aften.

"Tak din Gud," sagde presten, "du er ikke langt fra Guds rige."

"Jeg synes aldrig, jeg har været saa langt fra det som just nu," sagde Knud. "Aldrig har jeg følt saa hjælpeløs, som jeg føler nu. Jeg har forsøgt over igjen at rive mig løs, men aldrig er det lykkedes, og de to sidste aar har jeg tabt al lyst til at forsøge."

"Det har ikke lykkedes, fordi du har forsøgt i din egen kraft," sagde presten.

"Ja, men af hvad grund skulde Gud hjælpe mig nu, naar han ikke hjalp mig før?" spurgte Knud.

"Fordi han nu har faaet dig i sin magt, hvilket han ikke havde før. Nu vil han borttage din syndebyrde, thi du har bekjendt din synd, hvilket er betingelsen, idet den udspringer af og vidner om den hjertetilstand, som er nødvendig, for at Herren kan gjøre sit værk i dig."

"Ja, men hvad garanti har jeg for, at jeg kan staa imod nu, naar jeg aldrig har kunnet før?" spurgte Knud endnu tvivlende.

"Du behøver ingen garanti," svarede presten. "Du er allerede kommen meget længere end du selv ved. Om det er sandt, hvad du fortalte mig i aften, saa har du allerede i en forstand seiret over synden. Du vilde aldrig tænke paa at gaa hjem i aften og drikke sammen med dine ugudelige kammerater, vilde du?"

"Nei, intet kunde være fjernere," tilstod Knud.

"Hvorfor ikke?" spurgte presten.

"Hvorfor ikke?" gjentog Knud. "Ja, det kan jeg ikke saadan sige."

"Ja, men jeg kan," sagde presten med bestemthed. "Det er fordi Gud allerede har taget din sjæl i besiddelse, og han, som giver dig kraft til at staa imod og hade synden idag, kan selvfølgelig gjøre det samme imorgen, og han kan gjøre det imorgen, saa kan han gjøre det dagen efter ogsaa."

Nu begyndte det at klarne op for Knud paa det punkt. "Men hvad fattes mig da?" spurgte han, thi han følte, at noget fattedes.

"Der fattes just en ting," svarede presten, "og det er tro, fuld forvisning til Herren. Der er kun to ting, der kan hindre nogen sjæl i at have Guds fred i sit hjerte, og det er mangel paa fuld overgivelse eller ogsaa mangel paa fuldkommen tro eller fortrøstning. Det første synes du at være kommen over, altsaa er det paa det andet punkt, det holder. Hvad du bør gjøre iaften er at gaa hjem i den sikre fortrøstning, at Jesus Kristus er en fuld forsoning for alle dine synder, og at han er fuldkommen

٩

÷

mægtig til at tage vare paa det, som du har overgivet i hans haand."

Dermed skiltes de efter at pretsen havde opmuntret Knud til at bede om lys og hjælp og fortsætte med at komme til kirke.

Nu kom der nogle dage af tvivl og tro for Knud, men gradvis vandt troen seir, og i forhold til troens seier svandt mismod og mørke for glæde og fred. Guds ord og prædikenen, som før havde gjort byrden tungere, opløftede og inspirerede ham nu. Naar han vaagnede om natten i den første tid efter denne forandring spurgte han ofte sig selv. "Men er det virkelig sandt, at syndens lænke er brudt og min sjæl er frelst," og, naar han da kom ihu, at det virkelig var saa, vendte han sig om paa den anden side og sov roligt.



• 1 • ŧ ŧ • •

VII.

ILDPRØVEN.

Første Søndag efter Knuds nye erfaring gik han til kirke, og efter at have spist til middag hos presten gik han over at besøge Molly.

Molly var Katholik, men hun var en god pige. Hun havde ofte advaret Knud mod at drikke for meget og havde til en vis grad været hans gode engel i de to aar, de havde været forlovede. Knud elskede hende oprigtig, og denne følelse var gjensidig. Idag syntes han, at han holdt mere af hende end nogensinde før.

Da han kom til huset, hvor hun tjente, saa han gjennem vinduet, at hun stod ved kamfuret med ryggen mod døren. Han listede sig ind paa tæerne og holdt hænderne for hendes øine før hun kunde vende sig om.

"Slip du kun," sagde hun og greb fat om hans fingre. Tror du ikke jeg kjender dig? Skam dig at overfalde en hjælpeløs kvinde paa en saadan maade."

Knud lo og dreiede hende rundt. "Du er ikke hjælpeløs saa længe jeg er i din nærhed," sagde han og klappede hendes kind.

"Nei, da er du mere hjælpeløs end jeg," drillede hun. "Men jeg er glad, at du kom saa tidligt. Herskabet er borte, ingen aftensmad, saa jeg kan gaa ud straks jeg er færdig. Hvad synes du om det?"

"Ja, saa skal vi gaa en tur langs floden, helt op til broen og tilbage igjen, og saa skal du servere aftensmad til mig, naar vi kommer tilbage. Du har godt af at øve dig, og desuden giver det mig anledning til at kritisere din kogekunst nu, saa bliver jeg fri efter vi bliver gift," sagde Knud oprømt.

"Det skal du blive fri for alligevel. Gjør du det, skal du faa lov til at koge den selv," svarede hun medens hun løste sit forklæde og hængte det op bag spisekammer-døren.

"Ved du, hvad jeg drømte sidste nat?" spurgte hun, da hun havde pyntet sig og de var kommen udenfor. Jeg drømte, at du gav

mig en ring med en grøn sten i, og du satte den selv paa min finger. Jeg var saa sjæleglad, men straks efter trykkede den min finger, saa jeg maatte tage den af igjen. Hvad tror du det betyder? Jessie siger, at det har en daarlig mening."

"Jeg tror ikke, Jessie har stor rede paa hvad hverken drømme eller noget andet mener. Hvad mig angaar, saa antager jeg, at det mener, at du svært gjerne vil have en saadan ring, og denne aabenbarelse er formodentlig et lidet vink i den retning."

Det fik han et lidet dask paa øret for. "Skam dig," sagde hun med paataget alvor, "vil du gjøre en ende paa min fortrolighed til dig ?"

"Nei, ikke for alt i verden, Molly. Det tog mig et helt aar at vinde din fulde fortrolighed, saa jeg har intet hastværk med at kaste den igjen. Intet gjør mig gladere end naar jeg forstaar, at du tør frit sige til mig, hvad du muligvis ikke vilde sige til nogen anden," svarede Knud galant.

"Se nu har jeg dig igjen, hvor jeg bør have

dig," udbrød hun tilfreds, "og vil du nu være saa venlig at fortælle mig af hvad grund du er glad idag, eftersom du har været saa indesluttet i den sidste tid."

"Ja, det skal jeg sige dig," svarede Knud. "Jeg er saa forskjellig, fordi jeg er blevet et helt andet menneske."

"Men saa vil jeg ikke have dig," spøgte hun, "for jeg syntes godt om dig som du var før."

"Jeg er ogsaa just den samme, men jeg er færdig med at drikke," svarede Knud alvorlig.

"Det har du sagt før, men du blev bare værre." Hun var ogsaa bleven alvorlig. "Hvor glad jeg skulde blive, om det var sandt. Fader drak og var styg i hjemmet, onkel Mike drikker og mine brødre drikker. Du er ikke ond selv, naar du er fuld, men ingen ved, hvad det kan blive til."

"Nei, det har du ret i, min ven, og derfor glæd dig; thi jeg er færdig med drik, spil og elendighed for altid. Lysten er borte. Herren har frelst min sjæl og fyldt mit hjerte med tørst efter alt det, som godt er,'' udbrød Knud med varme.

Hun saa lidt vantro paa ham, men svarede dog: "Ja, jeg ved, at Gud vil hjælpe enhver, naar han gjør sit bedste, og han vil ogsaa hjælpe dig. Nu har jeg kun et ønske igjen, og det er at du var Katholik. Hvor godt vi da kunde have det! Jo mere jeg tænker paa det desto mere nødvendigt synes jeg det er, om vi nogensinde skal blive rigtig lykkelige."

"Men hvad skulde det hjælpe? Du har jo nylig sagt, at din fader, din onkel og dine brødre drikker, og de er alle Katholiker."

"Ja, men du ved da godt, at det ikke er kirkens skyld, men fordi de ikke lever efter hvad kirken lærer."

"Ja, ja, vi vil ikke tale mere om den sag. Det skal ikke spolere vort gode humør idag," sagde Knud godmodig. Men af en eller anden grund var en trist stemning kommen ind allerede, og det lykkedes dem ikke at ryste den af mere den dag. Det var ikke første dag, det spørgsmaal havde spoleret for dem, men for Knuds vedkommende saa det mere alvorligt ud nu end det nogensinde havde gjort før.

Da han bød godnat, erindrede Molly ham om, at paa Søndag var det Mike Dolans fødselsdag, og Mrs. Dolan havde besluttet at have et lidet selskab den aften.

"Jeg har faaet brev," sagde hun, "og er formanet til at tage dig med, saa glem det ikke."

Knud lovede det, omend modstræbende, men paa veien hjem gik det op for ham, at der var langt frem endnu.

Fødselsdagsgildet hos Dolan var af den almindelige slags. Mrs. Dolan havde kjøbt en flaske brændevin af bedste slags til Mike for anledningen. Pat Murphy og andre af Mikes venner var der med en flaske hver. Ud paa aftenen, da flasken havde gaaet flittigt omkring, tog Mike harmonikaen frem; nu skulde der danses, mente han.

Knud tog selvfølgelig ikke del i noget af dette. Hvorledes han nogensinde kunde have følt sig hjemme i dette selskab var en gaade for ham, og naar han kom ihu, at for en maaned siden var han den gjæveste i laget, saa maatte han forundre sig end mere.

Molly bad ham danse lidt. "Det kan da intet skade," sagde hun, "og om du ikke gjør det, saa tror Mike, at du er stor paa det."

Knud bad hende gjøre sig færdig til at gaa med hjem saa snart det var beleiligt for hende. Han havde faaet en sand modbydelighed for det hele selskab.

Da de kom udenfor og var paa hjemveien, sagde Knud ligefrem til Molly, at det var sidste gang han gik med til det lag.

Dette saarede hende, da det lød, som om hun var egnet med i ''det lag''.

"Det er ikke altid de, som er penest udenpaa, der er de bedste mennesker," mente hun.

"Hør nu her, Molly," sagde Knud og tog hendes haand i sin. "Du har bedet mig saa mangen en gang ikke at drikke for meget, og du tilstaar, at Mike er en dranker. Kan du sige mig, hvordan jeg skal leve sammen med disse mennesker som mine kammerater og lade være at drikke paa samme tid?"

"Du tror da vist, at du er bleven bedre end

alle andre mennesker," svarede Molly hidsigt, "men den rette slags kristendom er mild mod alle." í

"Den rette slags kristendom er ikke mild mod djævelen," svarede Knud bestemt.

"Om du tror, at jeg er en djævel og du en engel, saa burde du fly fra mig," sagde Molly grædende.

"Nei, min egen ven, det tror jeg ikke," sagde Knud bedrøvet, fordi han maaske havde gaaet for vidt. "Du er mere af en engel end jeg er. Kunde vi blot se paa alt dette fra samme synspunkt."

Hermed endte samtalen paa dette punkt. Kund forsikrede Molly, at han holdt saa meget af hende som nogensinde, og de skiltes som gode venner, men det blev alligevel klart for ham, at der var kun to veie aabne for dem, om de skulde blive lykkelige: Enten maatte han forlade den vei, som han havde begyndt paa, og følge hende eller ogsaa maatte han faa hende til at følge ham. Dette, saa han klart nok, mente, at hun maatte forlade alt, hvad hun hidindtil havde været bundet til for ham alene,

og det vilde han ikke have hende til, uden han kunde faa hende til at se for sin egen del betvdningen af at rive sig løs fra det altsammen. Hun lovede inden ret længe at føie ham i alle fald saa langt, at hun holdt sig borte fra det selskab, som var ham modbydeligt, men Knud kunde ikke lade være at føle, at hun betragtede hele hans nye erfaring for en slags fix ide, som han vel snart vilde komme over, og derfor kunde kun sagtens rette sig efter ham, medens det varede. Dette gjorde ham mismodig, thi han saa tydelig, at hun var uden al forstaaelse af, hvad der rørte sig i ham. Dertil kom, at som tiden gik fandt Knud, at han maatte længere frem. Den religiøse vækkelse, som han havde været gjenstand for, greb fat paa hele hans karakter og gjorde sig gjældende i hele hans væsen. Han fik en higen og trang efter at komme høiere op og længere ud. Han syntes, at han maatte komme lidt længere end til det daglige stræv for brødet. Hvad det skulde blive, havde han først ingen forestilling om, men inden ret længe blev det klart for ham, at ingen stilling stod saa høit i hans tanker som prestens. At han nogensinde kunde blive prest faldt ham imidlertid ikke ind. Hvordan det kunde lade sig gjøre havde han ingen mening om, indtil presten en dag sagde til ham:

"Knud, du har vist et kald til at gaa ud i Herrens gjerning."

Et kald! Nei det vidste han intet om.

"Men føler du da ikke saa og saa?" sagde presten og begyndte at skildre Knuds tilstand just som den var.

Jo, Knud tilstod det; "men der er vel forskjel paa kald og trang," mente han, og selv om saa var, hvordan skulde det lade sig gjøre!

Der kunde vel blive raad for det, mente presten. "Ransag dig selv og bed til Gud om lys i denne sag, og vedbliver den trang, da bør du gaa. Jeg skal hjælpe dig."

Knud behøvede ikke lang tid til at gjøre sig klar over, hvad hans trang var. Kunde det virkelig være muligt, at han skulde faa lov til at forlade den daglige jagen efter mammon og bruge sit hele liv til aandeligt og intellektuelt arbeide. Han syntes, det var for godt til at være sandt.

Da han kom op til Molly, fortalte han hende om sin nye beslutning. Hun svarede ikke stort paa det, men da han var ved at byde farvel og gaa hjem om aftenen, sagde hun pludselig:

"Ja, saa er det vel forbi med os to, Knud."

"Nei, det haaber jeg aldrig det skal blive, Molly," svarede Knud lidt forundret.

"Men det maa blive det!" udbrød hun lidenskabeligt. "Du har forladt mit folk og sluttet dig til dine egne, men nu gaar du videre. Nu skal du være prest, Protestantisk prest, tænk blot paa det! Den mest forhadte stilling paa jorden." Hun lo haanligt.

Knud blev ilde tilmode ved dette udbrud.

"Om du ser paa min stilling paa denne maade, saa maa jeg sige dig min mening rent ud, og det er, at din kirke har hidindtil vist sig at være mere en forbandelse end en velsignelse for dig, og det bedste du kunde gjøre vilde være at byde farvel med hele stadsen," svarede Knud lidt varm.

"Før lader jeg mig rive istykker af vilde dyr." Det blev sagt saa roligt, at Knud følte, hun mente hvert eneste ord. 116

"Saa bliv da," sagde han, vendte sig og gik.

Han var dog ikke kommen langt, før han angrede, hvad han havde sagt. Han gik tilbage igjen, men da var lyset slukket. Han gik da hjem, men kom igjen næste aften. Hun var endnu lidt vred, men han drog hende ind til sig og hun skjulte sit ansigt ved hans skulder. Efter en stund sagde Knud:

"Jeg vil ikke, at du skal gaa bort fra din kirke; Gud kan velsigne dig der, hvor du er."

"Jeg vil heller ikke, at du skal forlade din, naar du blot vil lade være at blive prest," sagde Molly ganske blødt, medens hun pillede ved hans frakkeknap.

"Jeg har tænkt paa det idag," sagde Knud med begge hendes hænder i en af sine egne. "Jeg kan jo studere til noget andet end netop prest, og det har du vel intet imod. Har du?"

"Nei, jeg er glad, at du har trang til at komme frem."

Knud gik hjem lettere om hjertet; men allerede før han naaede hjem var lettelsen næsten forsvunden, og næste dag følte han, som om han havde solgt sin førstefødselsret for en ret

lindser. Det hjalp ikke, at han fortalte sig selv, at han kunde da leve som en sand kristen uden at være prest. Det hjalp ikke, at han foreholdt sig. at han havde pligter mod Molly og sig selv. "Den, som elsker fader eller moder eler søster eller broder mere end mig, er mig ikke værd," lød uafladelig i hans øren. Abraham ofrede sin søn, Gud selv ofrede sin søn, og her havde han modtaget Guds bedste velsignelser, men nægtede at give noget igjen, og var det ikke sandt, at, fordi Abraham var lydig og ikke holdt sig tilbage fra at bringe det fuldkomne offer, saa gav Gud ham hans søn igjen i lighed med hans tro. Maaske om han selv nu blot var tro, saa vilde Gud paa en eller anden maade forandre Mollys hjerte og aabne hendes øine!

Han kunde ikke holde det ud længere, men gik hjem fra sit arbeide og skrev paa en lap papir:

"Min egen Molly!

"Jeg lovede igaar, hvad jeg ikke har magt til at holde. Jeg maa gaa og studere til prest. Din Knud." Da han havde sendt dette, bad han til Gud, og han følte en ny fred i sin sjæl; men tanken om Mollys smerte og skuffelse, naar hun læste disse ord pinte ham, og da aftenen kom, kunde han ikke lade være, han maatte gaa og se ind gjennem vinduet.

Da han kom til huset, stod døren aaben, og da han kigede ind, saa han hende staa med hænderne bag sig og se ud mod vest, hvor solen just var gaaet ned i de rosenrøde skyer. En underlig følelse gjennemstrømmede Knuds hjerte. Graaden kom ham i halsen. Han listede sig ind og lagde sin kind mod hendes, før hun fik tid at vende sig om. Men det skulde han ikke havde gjort, for idet han gjorde det faldt en taare ned paa hendes kind og rullede derfra ned paa hendes bryst, og denne lille taare drog en hel strøm af taarer efter sig.

Om lidt lagde hun begge sine arme om hans hals og hulkede:

"Hvad skal jeg gjøre for at beholde dig, Knud?"

"Jeg vil ikke slippe dig," hviskede Knud med dirrende stemme. "Jeg tror ikke, Gud

forlanger det. Vi skal reise langt bort til et sted, hvor ingen kjender os og hvor vi ingen kjender, og glemme alt dette."

Hvad mere der blev talt kan være det samme, men da Knud kom hjem den aften, faldt han paa sine knæ og bad længe til Gud, men han lagde sig en beseiret mand. Han kunde ikke bringe dette offer.

Næste dag var Knud sløv og kold. Den inspiration og opløftende trang, som han havde havt i de sidste maaneder, var forsvunden.

Ud paa dagen, da posten kom, var der ogsaa brev til Knud. Det var fra Molly. Han tog det og gik ind i en skovtykning. Først da han var sikker paa, at han var ene, aabnede han det og læste:

"Kjære Knud!

Du sagde igaar aften, at vi skulde reise bort sammen, men nu er jeg reist ene. Det er Guds villie, at vi skal skilles, og er det hans villie, da er det bedst for os begge. Om jeg forlod min kirke, vilde jeg komme til at angre det hele mit liv. Om du gik over til min kirke (og uden det kunde vi aldrig blive lykkelige), da vilde du muligvis blive ulykkelig hele livet. Vi har ikke vore forholde i vor egen magt, men vi maa være tro til det lys, vi har. Jeg takker dig for alt, du har været for mig. Jeg føler, at dit venskab har gjort mig til et bedre menneske. Min bøn er, at du maa kunne sig det samme med hensyn til mig. Du gaar for at indvie dig til en god gjerning. Mit liv skal fra nu af ogsaa være indviet til noget bedre. Om en liden stund mødes vi igjen, hvor alle menneskelige skillemure er revet ned. Farvel. Molly."

Knud lagde sig fladt ned paa jorden, da han havde læst det brev, med ansigtet i hænderne. Da han havde ligget saadan en lang stund, stod han op og stak brevet i lommen og gik ud til sit arbeide igjen.

Den aften, medens presten sad i tusmørket og forberedte sin prædiken for Søndagen, bankede det paa døren og Knud traadte ind. Han

forsøgte at sige noget, men stemmen svigtede. Han sank ned paa en stol ved døren og sad med hænderne for ansigtet en lang stund. Presten sagde intet.

Endelig reiste Knud sig op. "Nu er jeg færdig til at gaa. Jeg har idag mistet mit kjæreste her paa jorden." Her brast stemmen igjen.

"Men det var jo ikke nødvendigt at overskjære disse baand, min broder," sagde presten. Han var ogsaa blevet lidt usikker i stemmen.

"Jo, det var nødvendigt," raabte Knud, og nu brød stormen løs igjen.

Presten saa medlidende paa ham. Store taarer sneg sig ned over hans ansigt.

"Lad os bede, broder," sagde han mildt, og det gjorde de.

. . .

En dag ud paa høsten træffer vi Knud paa veien til stationen for at reise paa skolen. Det var en "Indian Summer" dag. Hvor findes der en aarstid saa fortryllende som "Indian

Summer" i Ny England! En let blaa taage fylder luften, men ikke saa, at den stænger synet ude: ulden fra bomuldstræerné svæver i luften i lange striber. "The scarlet maple," den hvide gran og den sorte gran staar side om side og forøger gjensidig hverandres eiendommelige kulør. Kornet staar i stak, farmeren plukker sine røde æbler og lægger dem i store dynger under træerne, medens det lille egern smutter om mellem stammerne og har travit med at samle ind for vinteren. En saadan dag kom Knud op til stationen. Paa perronen stod Nils Hansen med piben i den ene mundvige. Han var kommen til byen med et læs korn.

"Nei se, goddag, Knud," udbrød han. "Hvordan har du det da? Det er sjelden, man har den fornøielse at se dig nu om dagene."

"Jo tak," sagde Knud, "jeg har aldrig følt bedre."

"Ikke det; jeg hører, du er bleven hellig paa det sidste. Det skulde man ikke have ventet af dig for tre aar siden." "Jeg har begyndt livet over igjen paa en ny grundvold," svarede Knud roligt.

"Ja, og saa hører jeg, at du har jaget kjæresten bort. Det hører antagelig ogsaa med til at være hellig. Grundvolden maa lægges dybt, he! he!"

Knud svarede ikke paa det; men Nils maa have seet noget i Knuds ansigt, der stemte ham mildere, for han spurgte i en anden tone:

"Vel, Knud! Hvad synes du saa om Amerika nu?"

"Det er det bedste land under solen," svarede Knud, "for den, som vandrer med Gud."

Ende.

.

· ·

i. ۰.

.

. •

